

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

PUNSKĖ LANKĖSI LIETUVOS TEISINGUMO MINISTRAS – Petras Maksimavičius	3
DUONA – Božena Bobinienė	5
PIETŪS SU TELEFONU – Jurgita Stankauskaitė	8
NAUJAMETINIS SUSITIKIMAS „VILTELĖS“ KLUBE – Vida Jolanta Stankevičienė	10
PROJEKTAS #LIETUVOSDNR BANDYS ATKODUOTI LIETUVĮ	23

KULTŪROS BARUOSE

AR GIRDĖJOT? VIDUGIRIUOSE „BOBUTĖS SUSIPYKO“! – Gražina Kibyšienė	11
„ŠIMTAKOJIS“ PUNSKĖ – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	12
ŽIEMA, ŽIEMA, BĖK IŠ KIEMO... – „ Aušros “ inf.	14
SEINUOSE PAMINĖTA ŠV. KAZIMIERO DIENA – Eugenija Pakutkienė	16

ŠVIETIMAS

ŽIEMOS ŠVENTĖS PUNSKO SAVIVALDYBĖS VAIKŲ DARŽELYJE – Alicija Nevulienė	17
---	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

GIMINĖS IR TAUTOS ATMINTIES SAUGOTOJA JULIJA SVETLAUSKIENĖ – Janina Macukonienė	20
--	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Užgavėnės Seinuose (Irenos Gasperavičiūtės nuotr.)
Lietuvos Respublikos Prezidentės sveikinimas Kovo 11-osios proga

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė – Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2019-03-13.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir tele-
vizijos rėmimo fondas
(parama 7000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Vasario 16-oji, Kovo 11-oji! Panašios šventės ir viena seka kitą. Kiekvienas žmogus pasirenka, kaip įprasmins šias svarbias datas. Kiekviena mokykla taip pat ieško būdų, kaip prasmingai jas paminėti. Ypač svarbu, kad tos dienos vaikams sietųsi su švente, o ne nuobodžia programa, kurios metu norisi tik žiovausti, kur vaikai pasilieka tik pasyvūs stebėtojai. Šiais metais Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje vienas iš minėjimo elementų buvo apranga. Reikėjo apsirengti vienos iš tautinių spalvų drabužiais. Tą dieną mokykla buvo trispalvė. Apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šventės minėjimą mūsų krašte rašysime kitame „Aušros“ numeryje. Tačiau norėtusi mums visiems palinkėti, kad švęsdami savo tautines šventes nepamirštume jų tikrosios prasmės, atsimintume, jog kiekvienas esame atsakingi už savo tautos ateitį. Gal ne vienam kyla klausimas: „O kuo aš galiu prisidėti prie jos augimo?“ Tikrai kiekvienas galime.

Šioje „Aušroje“ (net ir pačiame jos viršelyje) rasite praėjusių Užgavėnių aidų. Jų šventimas – labai sena lietuvių tradicija. Tačiau nuo kovo 6 dienos įžengėme į gavėnios laikotarpį. Nors šiuo metu gal ir mažai belikę tokių uolių katalikų, kurie visas šešias savaites pasninkautų, tačiau ne vienas iš mūsų šiuo laikotarpiu atsižada ko nors, ką labai mėgsta. Šiais pertekliaus laikais atsisakyti, susilaikyti – labai svarbus gebėjimas. O išbandyti ir ugdyti save visados verta.

Šiame „Aušros“ numeryje rekomenduju paskaityti straipsnį apie mūsų kasdienę duoną. Božena Bobinienė kelia klausimą, ar tikrai sveika ją valgyti. Padėti atsakyti į šį klausimą paprašė dietologę Rasą Žukauskienę. Koks esąs atsakymas? Paskaitysit – sužinosit.

Punske lankėsi Lietuvos teisingumo ministras

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro Elvino Jankevičiaus vadovaujama delegacija vasario 25 dieną apsilankė Punske, kur susitiko su Lenkijos lietuvių nevyriausybinų organizacijų, švietimo, kultūros centrų bei Punsko savivaldybės atstovais. Susitikime ministras pažymėjo, kad vykdamas į Varšuvą, kur suplanuoti susitikimai su Lenkijos teisingumo ministerijos vadovybe, pasinaudojo gera proga prieš tai susitikti su Lenkijos lietuviomis ir sužinoti apie jų kasdienį gyvenimą bei problemas, kurias galėtų padėti išspręsti Lietuvos valstybė. Varšuvoje Lietuvos delegacijos nariai aptarė bendradarbiavimo su Europos Žmogaus Teisių Teismu aktualijas, reformas bausmių

vykdymo sistemoje ir teismuose bei kitus klausimus. Lietuvą ypač domino Lenkijos patirtis, įdarbinant nu-teistuosius, kalinių resocializacijos programos.

Viešėdamas Punske ministras domėjosi Lenkijos lietuvių bendruomenės gyvenimu. Jam artimi savivaldos reikalai, kadangi 2011–2013 metais ėjo Varėnos mero pareigas ir tuo metu teko glaudžiai bendradarbiauti su šiaurės rytų Lenkijos savivaldybėmis, įgyvendinti bendrus projektus. Todėl teiravosi apie Punsko savivaldybės gyvenimą, bendradarbiavimą su Lietuvos savivaldybėmis, punskiečių socialinę ir ekonominę padėtį. Apie tai delegacijos nariams papasakojo Punsko savivaldybės viršaičio pavaduotojas Jonas Vaičiulis. Jis pažymėjo,

Iš kairės: LR teisingumo ministro patarėja Karolina Vozbutaitė, LR konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič, LR teisingumo ministras Elvinas Jankevičius, Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė

Petro Maksimavičiaus nuotrauka

Susitikimo dalyviai

kad punskiečiai ne tik įgyvendina daug bendrų projektų su Lietuvos savivaldybėmis, bet taip pat padeda šio krašto lenkiškoms savivaldybėms rasti bendrą kalbą su partneriais Lietuvoje ir taip pasinaudoti Europos Sąjungos fondų parama. Pasak jo, Punksas stengiasi išsaugoti tautinę tapatybę, todėl čia dažnai apsilanko tiek Lenkijos, tiek Lietuvos kultūros, verslo, mokslo bei politikos atstovai.

Susitikime su lietuviškų organizacijų vadovais daug dėmesio skirta lietuvių švietimo ir kultūros centro Suvalkuose kūrimui. Ministras visiškai pritarė šiam sumanymui ir ragino neabejoti Lietuvos politine ir finansine parama šiuo klausimu. Pasak jo, jeigu atsirado poreikis labiau stiprinti ir skleisti lietuvių Suvalkuose, tai reikia padaryti viską, kas įmanoma, kad lietuvių ir pasididžiavimas savo kilme tarp Suvalkuose gyvenančių lietuvių stiprėtų. Ministras pažymėjo, kad šiuo klausimu Lietuvos Vyriausybėje nieko nereikia įtikinėti, svarbiau rasti tinkamus sprendimus, kaip šį centrą kuo skubiau įkurti ir užtikrinti efektyvią jo veiklą.

Ministras pažymėjo, kad jeigu būtų toks poreikis, Teisingumo ministerija galėtų padėti ir kitose srityse, pavyzdžiui, Lietuvoje studijuojantiems šio krašto studentams atlikti praktiką ministerijoje ar jai pavaldžiose įstaigose, dalyvauti įvairiuose mokymuose, parūpinti mokslinės literatūros.

Beje, E. Jankevičius yra jau nemažai padėjęs Seinų „Žiburio“ mokyklai. Mat 2017–2018 m. eidamas Lietuvos Ministro Pirmininko patarėjo pareigas padėjo spręsti šiuo metu baigiamos įrengti prie „Žiburio“ mokyklos sporto aikštelės finansavimo teisinius ir kitus klausimus. Todėl, matyt, neatsitiktinai, kalbėdamas apie lietuvių švietimo ir kultūros centro Suvalkuose steigimą, minėjo Vysk. Antano Barausko fondą Seinuose, kuris kartu su Lietuvos institucijomis jau įgyvendino daug itin svarbių lietuviams projektų.

Susitikime kalbėta taip pat apie šiuo metu Lietuvoje svarstomą pilietybės klausimą, rengiamą referendumą dėl šalies Konstitucijos šiuo klausimu pakeitimo. Susirinkusieji atkreipė

dėmesį, kad visi ligšioliniai Lietuvos pilietybę reglamentuojantys teisės aktai, galima sakyti, netaikomi Lietuvos etninėse žemėse gyvenantiems lietuviams. Tuo pačiu pabrėžė, kad tai daugiau istorinio teisingumo klausimas. Mat šiame krašte gyvenančių lietuvių likimas istorijoje yra išskirtinis. Čia gyvenantys lietuviai negali būti prilyginami emigrantams, kadangi jie niekada iš Lietuvos neišvažiavo. Jų likimą nulėmė XX a. pradžioje šiame regione vykę geopolitiniai procesai. Pasak susitikimo dalyvių, Lietuvos pilietybės įgijimu šiame krašte galėtų būti labiau suinteresuoti vyresniosios kartos atstovai arba tie, kurie savo darbą ir gyvenimą glaudžiai sieja su Lietuva. Mat gyvenimas Europos Sąjungoje ir Šengeno erdvėje užtikrina visas galimybes beveik nevaržomai dalyvauti Lietuvos gyvenime.

Ministras pažymėjo, kad puikiai supranta, jog Lietuvos etninėse žemėse gyvenantys lietuviai negali būti prilyginami emigrantams. Prie šio klausimo neišvengiamai anksčiau ar vėliau bus sugrįžta.

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė bei kiti susitikimo dalyviai padėkojo ministrui už Lietuvos valstybės institucijų ir eilinių lietuvių paramą Lenkijos lietuviams, kuri jaučiama įvairiose gyvenimo srityse. Atkreiptas dėmesys į itin reikšmingus, istorinės reikšmės sprendimus, nuo kurių priklauso Lenkijos lietuvių bendruomenės išlikimo klausimas. Tai „Žiburio“ mokyklos ir „Lietuvių namų“ Seinuose įkūrimas, nuolatinė parama lietuvių kultūros sklaidai Seinuose ir Punske, sprendimas Suvalkuose kurti lietuvių švietimo ir kultūros centrą bei daugelis kitų veikų, kurias remia ne tik valstybės institucijos, bet ir Lietuvos savivaldybės, mokslo įstaigos, nevyriausybines organizacijas bei eiliniai lietuviai.

Duona

BOŽENA BOBINIENĖ

Kokį maisto produktą žmonės vartoja kiekvieną dieną? Ko negali pritrūkti ant mūsų stalo? Ko prašom vienoje pagrindinių maldų? Žinoma, kasdieninės duonos.

Galbūt mūsų laikais duona nesusiekinama taip kaip, tarkim, karo, bado, nepritekliaus laikotarpiu. Šiandien, ko gero, įmanoma būtų šį produktą visiškai išbraukti iš valgiaraščio, juolab kad vis dažniau girdime apie alergiskumą gliutimui (gliutenui), esančiam javų grūduose. Kaip bebūtų, duona toliau yra mūsų maisto pagrindinis komponentas. O ar vartojame ją sąmoningai?

Mūsų krašte vis dar kepama naminė duona, gardžiuojamasi tradiciniais iš Lietuvos parsivežtais kepiniais. Vyresniosios kartos moterys, įsiminusios savo mamų ir senelių receptus, sugeba iškepti ruginę duoną su nuolat atsinaujinančiu raugu, pagardintą ajerais ar kmynais, pašaudamos ją senoviniu būdu į iškūrentą krosnį. Ar naminę duoną kepa jau tik močiutės? Tikrai ne. Jaunesnės šeimininkės taip pat moka tai daryti. Juk šiais laikais tai nesunku: miltų nebūtina ieškoti maldose, galima nusipirkti kiekvienoje

parduotuvėje. Beldžia juos sumaišyti su atitinkamu vandens kiekiu ir raugu, įberti šiek tiek druskos... ir palaukti, kol šilumoje pakils. Ir krosnies nereikia kūrenti – duona puikiai iškepa elektrinėje orkaitėje. Viskas ilgainiui keičiasi. Keičiasi ir šeiminkavimo metodai. Tarkim, aš pamėgau kepti duoną puode. Dėl problemų su skrandžiu pasirinku šviesesnius miltus su ruginių priemaisa. Kepu pati, nes man patinka namuose kepiamos duonos kvapas. Dar ir dėl to, kad žinau, kokius produktus vartuju – be konservantų ir nereikalingų prieskonių. Be to, pačios pagaminti rusvi kepalai daug mielesni, skanesni, skalesni, jie greit nepasens.

Yra žmonių, kurie visiškai nevalgo duonos neva dėl to, kad jos vartojimas didina svorį. Pati duona, iškepta tik iš miltų, vandens ir druskos – neturina. Mūsų svoris gali didėti nuo to, ką dedame ant riekės: nuo uogienių, medaus, riebios mėsos, majonezo, riebių sūrių, užtepų. Daug kas mėgsta kepinus su saulėgrąžų, moliūgų, sėmenų sėklomis ar džiovintais vaisiais. Sėklose yra riebalų, o vaisiuose – cukrų. Be to, duona dažniausiai kepama per 180 °C temperatūroje, o tokioje

terpėje minėti priedai ne tik praranda savo maistingumo vertę, bet ir gali būti kenksmingi sveikatai.

Ar teisingai elgiasi tie, kurie stengiasi visiškai vengti duonos (išskyrus sergančius celiakija)? Prisiminkim maisto produktų piramidę. Jos pagrindė rekomenduojama kiekvieno valgio metu vartoti maistą su angliavandeniais – visų pirma grūdinius produktus, daržoves, vaisius. Šiuose produktuose esantys sudėtingieji angliavandeniai labai vertingi žmogaus organizmui. Grūdai ir jų gaminiai, tarp jų duona, teikia organizmui energiją bei yra pagrindinis augalinių baltymų ir maistinių skaidulų šaltinis; juose gausu svarbiausių amino rūgščių, mineralinių medžiagų, mikroelementų bei vitaminų (ypač B grupės).

Kokią duoną rinktis, kad ji tik gerintų mūsų sveikatą? Tiems, kurie nori numesti svorio, sergantiems diabetu ar norintiems reguliuoti cholesterolio perteklių, patartina valgyti rupaus malimo miltų (juodą) duoną, kurioje gausu skaidulų ir mineralinių medžiagų, vitaminų. Šviesesnė duona su rupių miltų priemaisa rekomenduojama skrandžio ir žarnyno ligomis sergantiems žmonėms, nes grynai ruginė yra rūgštesnė, dirgina skrandžio gleivinę. Kiekviena duonos rūšis turėtų būti gaminama vien su raugu, nes jis ne tik padeda tešlai kilti, bet ir ypač teigiamai veikia žmogaus žarnyną. Tai natūralus ir sveikas konservantas, dėl kurio kepiniai išlieka ilgai švieži. Jis daug sveikesnis ir vertingesnis už mieles.

Dažnai tiems, kurie svarsto apie savarankišką kepimą, daugiausia rūpesčio kelia būtent raugas ir per ilgas gamavimo procesas. Nereikia bijoti – raugą tikrai nėra sudėtinga

Boženos Bobinienės nuotr.

Boženos Bobinienės nuotr.

„užsiauginti“. Tai tik ruginių miltų ir vandens mišinys. Tiesa, reikia jį kelias dienas laikyti kambario temperatūroje, prižiūrėti, retkarčiais pamaišyti ir „pamaitinti“ miltai bei šiek tiek vandeniui, kol susifermentuos ir pradės kvėpėti rūgštimi. Mišinyje susidarę mikroorganizmai – bakterijos su acto ir pieno rūgštimis pagerina žmogaus savijautą, didina atsparumą ligoms, patekę į žarnyną gerina virškinimo mikroflorą; pastaruoju metu atlikti tyrimai įrodo dar ir antikancerogeninį bei mikotoksinus* naikinantį raugo veikimą. Tiesa, duonos gaminimas su paprastomis mielėmis labai paspartina šį procesą ir palengvina darbą, tačiau atsiminkim: raugas yra be galo veiksmingas mūsų sveikatai.

Taigi sveikiausia ir vertingiausia duona – tik su raugu, rupaus malimo miltų, tačiau nenusidėsime, jei vartosime ir smulkiau sumaltus įvairių javų grūdus. Miltų proporcijas galima keisti: jei daugiau pilsime šviesių, kvietinių miltų – duona geriau iškils, bus švelnesnė. Jei tamsių, ruginių, speltų – tamsesnė, labai neiškils, bus drėgnesnė („lips prie dantų“). Manoma, kad pati sveikiausia duona yra su beveik nemaltais grūdais (vadinama grūdėtąja).

O ką daryti, jei tikrai neturime laiko ar noro savarankiškai kepti sveiką duoną? Žinoma, galima nusipirkti. Tačiau visada vertėtų atkreipti dėmesį į jos sudėtį, užrašytą etiketėje. Patariama vengti duonos su dideliu

cukraus, druskos, pridėtinių riebalų kiekiu. Ne visada tamsi duonos spalva reiškia, kad ji pagaminta iš tinkamų miltų. Net ir Lietuvoje parduodamoje duonoje, kuri atrodo graži, tamsiai rudos spalvos, dažnai esama salyklo ir karamelės – kaitinto cukraus.

Lankydamiesi prekybos centruose ar kepyklose, neapsigaukite: seiles varvinantis šviežių kepinų kvapas – tai dažnai ne tik ką iškeptų bandelių ir duonos aromatas, o purškiami sintetiniai „kvepalai“. Šitaip pirkėjai masinami krautis į vežimėlius dar šiltus kepinus. Jie atrodo gražūs ir skanūs, tačiau nebūtinai yra sveiki. Parduotuvių kepyklėlės vartoja pusiau perdirbtą, šaldytą teslą, iš kurios greit pakepami purūs ir traškūs skanėstai pateikiami čia pat į pirkėjų rankas. Yra tikimybė, kad tokiose produktuose netrūksta konservantų, cukrų ir krakmolo.

Ar kiekviena namie iškepta duona sveika? Priklauso, kokius produktus pavartosim – rupius ar baltus miltus, kokios jie bus kokybės, ar sumalti iš ekologiškų ar konvencionaliai auginėtų grūdų. Nuoširdžiai skatinu eksperimentuoti savo virtuvėse. Duonos kepimas dar ne atgyvena, o tiesiog grįžta kartu su sveikos mitybos mada. Šiuo metu interneto socialiniuose tinkluose išpopuliarėjo vadinamosios „sourdough“ (t. y. su raugu) duonos kepimas. Kai kurie metodai gana neįprasti, bet labai efektyvūs ir nesudėtingi, skatinantys juos išbandyti.

Įsitraukus į šį eksperimentą net nepajunti, kai visiškai atsiriboji nuo pirktų kepinų.

Apie duonos reikšmę mūsų mitybai, organizmui paklausinėjau dietologės Rasos Pečiulytės-Žukauskienės.

Božena Bobinienė: Ar įmanoma išsikepti sveiką duoną namų sąlygomis?

Rasa Pečiulytė-Žukauskienė: Be abejo, taip. Jei jos sudėtyje bus tik miltai (kuo rupesni), vanduo, druska ir raugas arba mielės – duona turės aukščiausių maistingumo vertę. Namų sąlygomis patys nustatome, kokią duoną norime valgyti, iš ko ją pasigaminti, kokios rūšies miltai geriausiai tinka mūsų organizmui, savijautai. Atsiminkim, kad globalioje maisto pramonėje dažniausiai galioja viena taisyklė: greičiau, daugiau ir pigiau. Tačiau žvelgiant vartotojo akimis – nebūtinai sveikiau.

Kiekvienas esame skirtingas, taigi skiriasi ir mūsų organizmų mitybos poreikiai. Juos turime pritaikyti sau patys, o tai pasieksime stengdamiesi kiek įmanoma vartoti naminių maistą. Gerai žmogaus savijautai ir sveikatai reikia įvairių maisto medžiagų pusiausvyros. Dėl šiuolaikinio skubėjimo neįaučiame to balanso. Ieškome „auksinių“ dietų, o gal pakaktų tik atidžiau įsiklausyti į savo organizmą ir duoti jam tai, ko reikia – visko po truputį.

B. B.: Norint išsikepti sveiką duoną, reikia kokybiškų produktų. Ar galima pasitikėti parduotuvėse siūlomais įvairių rūšių miltai? Kaip rinktis?

R. P.-Ž.: Kai kuriems dalykams neįmanoma daryti įtakos, pvz., pačiam grūdinių javų auginimui. Juk patys neįstengsime sukontroliuoti to, kokiomis sąlygomis auginami javai, iš kurių pagamintais miltai prekiaujama parduotuvėse.

Nepatikrinsime, ar gamintojas neviršijo sintetinių cheminių medžiagų vartojimo normų. Tačiau galime būti budrūs, ieškoti informacijų, vengti įtartinų produktų, stebėti savo organizmą, kaip reaguos, jei vartosime vieną ar kitą miltų rūšį.

Iš tiesų prekyboje yra įvairiausių miltų rūšių. Jie skirstomi pagal javų rūšį bei pelenų kiekį. Priklausomai nuo to, kokio skonio duoną norime išsikepti, renkamės kvietinius, ruginius, grikių, kukurūzų, speltų ir kitus miltus. Pagal sumalimo smulkumą, svarumą miltai skirstomi į įvairius tipus. Lenkijoje pakuotėse pažymėtas tipas – standartiškai nuo 450 iki 2000. Kuo aukštesnis rodiklis, tuo rupesni ir daugiau maistingųjų medžiagų turintys miltai. Jei mums ypač rūpi duonos maistinės savybės, ieškokime kuo aukštesnių rodiklių – rinkimės tipus nuo 720 iki 2000. Šis skaičius reiškia, kiek gramų pelenų liko sudeginus 100 kg miltų. Pvz., jei sudeginsime 1 kg kvietinių miltų ir iš jų liks 500 g pelenų – tai reiškia, kad tiek buvo grūdų sėlenų, kuriose gausu įvairių mikroelementų, ir tokių miltų tipas 500. Kuo miltai šviesesni

(tipo skaičius mažesnis) – tuo geriau nušveisti grūdai, tuo mažiau sėlenų ir tuo pačiu – mažiau juose išsaugotų maistingųjų medžiagų. Taigi ruginiai miltai sveikesni nei kvietiniai, nes iš jų, net ir smulkiau sumaltų, gaunama daugiau pelenų. Atlikta daugybė tyrimų, įrodančių viso grūdo miltų naudą žmogaus sveikatai. Jie yra tarsi maistinių medžiagų, biologiškai aktyvių junginių ir skaidulinių medžiagų visuma, labai teigiamai veikianti mūsų organizmą. Skaidulinės medžiagos, esančios viso grūdo miltuose, laikomos puikia širdies ir kraujagyslių ligų, diabeto, virškinamojo trakto ligų, svorio sutrikimų ir kitų negalavimų prevencine priemone.

Be to, viso grūdo miltai gali būti malami tik iš labai kruopščiai atrinktų sveikų ir geros kokybės grūdų. O tai ir yra mums signalas, kad duona iš tokių miltų bus vertinga.

B. B.: Ar teisinga yra atsisakyti kepinų dėl juose esančio gliūto? Ar kiekvienam jis kenksmingas?

R. P.-Ž.: Jeigu suvalgius kokį nors kepinį – duonos, bandelę, pablogėja savijauta, atsiranda išbėrimas, ima pūsti pilvą, sutrinka virškinimas – tai ženklas, kad tokio produkto reikia vengti. Tačiau tokių simptomų priežastys būna įvairios, todėl jas reikia iširti pas specialistus. Ar iš tiesų gliūtas kenksmingas mūsų organizmui – sužinosime atlikę tyrimus bei stebėdami savo reakciją tam tikriems maisto produktams. Galbūt užuot iš karto atsisakius duonos, pakaktų pabandyti, pvz., viso grūdo duonos be mielių, o tik su raugu. Tokiu būdu iškepta duona sukelia ilgesnį sotumo jausmą, nesutrikdo virškinimo sistemos veiklos, turi daugiau vitaminų ir mineralinių medžiagų ir, svarbiausia, žmonės, sergantys alergijomis, pvz., žiedadulkėms arba pieno

produktams, paprastai nejaučia šalutinio poveikio. Arba: pabandyti vengti, pvz., per kelias savaites miltinių produktų ir stebėti, ar tai gerina savijautą. Tačiau gliūto netoleravimo, celiakijos atveju nepadės ir viso grūdo (kviečių, rugių ar speltų) duona. Tuomet būtina ieškoti alternatyvų (kukurūzų trupučiai, tamsių ryžių duoniukai ir pan.).

B. B.: Jei neturime galimybės gauti naminės duonos, kur ieškoti informacijos apie kepyklose pagamintos duonos kokybę?

R. P.-Ž.: Būtinai reikia skaityti etiketes. Jose turėtų būti pateikta informacija apie produkto sudėtį ir rūšį. Atkreipkite dėmesį į miltų tipą (įsiminkime: kuo aukštesnis – tuo geriau), sudedamųjų dalių kiekį (kuo mažiau – tuo geriau). Venkite produktų, kuriuose, be miltų, druskos ir vandens, yra papildomų elementų – karamelės, konservantų (dažnai žymimų E raide).

B. B.: Kaip atpažinti gerą duoną?

R. P.-Ž.: Gera duona yra sunki, gana kieta, nėra labai puri; ruginė – šiek tiek „molinė“ konsistencijos. Pluta turėtų būti gana stora, priskrudinta, suskilusi. Tokia duona lengvai pjaustoma, turi specifinį, malonų skonį. Sveikoje duonoje turėtų būti bent 30 % viso grūdo malimo miltų. Bendras cukraus kiekis neturėtų viršyti 5 g/100 g, o druskos 1–1,2 g/100 g. Būtinai venkite duonos, kuri įvyniota į plėvelę, su ilgu galiojimo laiku. Joje paprastai gausu konservantų, be to, ji greitai pelija. Parduotuvėse kepinų pasiūla tikrai didelė. Rinkimės atsakingai – taip tik pagerinsime sveikatą.

* **Mikotoksinai** – gana patvarūs tam tikrų pelėsių ir grybų gaminami kenksmingi cheminiai junginiai, sukeliantys alergijas, vėžines ligas, organizmo užnuodijimą, slopinantys imuninę sistemą.

Boženos Bobinienės nuotr.

Pietūs su telefonu (II dalis)

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Užpuolė mane atvirumo mėnuo. Pati savimi stebiuosi, kad pasiryžau tęsti praeito numerio straipsnį. Dvejojau, ar gera mintis pasakoti apie save, nes kitam tai gali būti tiesiog neįdomu. Supratau, kad reikia mesti šalin visas tokias mintis. Normalu, kad bent pusei skaitytojų nepatiks vienoks ar kitoks tekstas. Kažkada man į akis pasakyta buvo: „Visiems neįtiksi ir nesistenk to daryti.“ Tai tiesa. O jaučiu būtinybę rašyti apie tai, kokia yra kitos kartos kasdienybė. Tai ne Vakarų kraštų gyvenimas, o mūsų vakarietiška diena. Tam tikrais aspektais nė kiek neatiliekame nuo užmario gyventojų. Taigi Lenkijos lietuvių jaunimo gyvenimo dalį jau pažinote. Įpusėjote. Diena niekada nesibaigia pietumis, tad leiskime saulei nusileisti.

Turiu tokį komfortą, kad galiu sau leisti po pietų nedirbti valandą, dvi, tris... kiek noriu, tačiau nedarbo valandas privalau „užpildyti“ vakare arba, pavyzdžiui, iki vidurnakčio. Čia jau mano valia. Dažnai susikūprinusi slankioju po internetą. Kartais ieškau įdomių straipsnių, vaizdo įrašų, o kartais klaidžioju nežinodama, ko ieškot, kuo susidomėti, už ko užkibti. Ne veltui internetas vadinamas tinklu. Kai jau įkrenti į tokį tinklą, sunku išsikapanoti. Tampi viena milijonus papildančia žuvele su išsprogusiomis nuo žibančio ekrano akimis. Net mirkčioti užmiršti.

Pietūs su telefonu, kaip pats straipsnio pavadinimas rodo, valgo mi ne su šeima, o su telefonu. Kažkaip neišsėina suderinti laiko, kad visiems tiktų sutartą valandą sėsti

prie stalo ir žmogiškai pavalgyti. Vienas užsiėmęs, kitas išvažiuoęs, trečias turi užbaigti pradėtą projektą ir t. t. Įpratau pietus valgyti su kitoje ekrano pusėje kalbančiais dienoraščių kūrėjais. Dingsta vienišumo jausmas, o ir pietūs nejučiomis dingsta iš lėkštės.

Paprastai popietes leidžiu namuose. Būna, kad reikia išvažiuoti. Papasakosiu jums apie vieną mano popietę pas kirpėją Punske. Gana retai ten lankausi, todėl kai jau nuvažiuoju, išbūnu iki trijų valandų. Suprantate, tą dieną ant mano galvos siaučia uraganas, keičiasi audroje paskendę plaukai, kuriuos bando suvaldyti iššūkį priėmęs kirpėjas. Įėjusi į mūsų, pavadinkim, grožio saloną, pasirenku patogiausią vietą ant prabangiai atrodančios juodos sofos ir... išsitraukiu telefoną. O ką daryti, jei kirpėjas dar nebaigė kirpti pražilusio senuko su keliais plaukais? Nenorėdama nuobodžiauti kirpykloje, „pasėdžiu“ feisbuke. Nusprendžiu dvidešimtą kartą pasidomėti sienos naujienomis. „O, štai aktyvi mano draugė“, – pagalvoju. Pažvelgusi į senuką, matau, kad dar šukuosena nebaigta. Turiu laiko pabendrauti su kitais. Net nesusimąstau, ką draugė veikia feisbuke darbo metu, nes pripratau prie teiginio, jog darbu netrūkdo trumpas pabėgimas į socialinį tinklą. Tarp mūsų vyksta labai sausas pokalbis: „Ką tu?“ „Nieko, o kas pas tave?“ „Dirbu“. „Aha, reiktų kada susimatyt“. „Aha, būtinai“. „Turiu bėgti“. „Gerai, aš irgi laiko neturiu“. „Iki“. Ar susimąščiau tą dieną, kad tai pats absurdiškiausias pokalbis,

kokį galima turėti? Ne. Tik dabar matau, kad tai nesąmonė. Pirmiausia kaip galime sakyti, kad neturime laiko, jeigu laiką leidžiame feisbuke? Gal jo ir nėra per daugiausiai, bet kodėl turime tokį potraukį bent kelioms sekundėms patekti į tinklą? Pyragais ten kvėpia? Moka mums už tai? Ne, tai mūsų priklausomybė barbena į pakaušį. O dabar kitas klausimas: Ar mūsų pokalbyje bent jaučiamas noras pasimatyti? Nei trupčio. O po kelių sumestų žodžių prasisklaido ilgesys, nes kam matytis, jeigu jau pasikalbėjome?

Netrukus pagalvoju: kokia aš greita, spėjau pasikalbėti ir atsisėsti ant kirpėjo fotelio. Gana ilgai kalbėjome, keitėmės nuomonėmis. O telefonas visą laiką šildėsi mano delne. Kaip jį galėjau palikti kuprinėje, jeigu kiekvienu metu gali kas nors paskambinti, pavyzdžiui, iš namų? Ek, kokie mes šiandien nepasitikintys ir nekantrūs esame... Anksčiau nebuvo telefonų, bet kažkaip visi grįždavo namo, kai galėdavo, ir niekas dėl kelių valandų galvos nesukdavo. O kas dabar vyksta? Jeigu mergina su draugėmis nueina į piceriją, nors apie tai žino jos vaikinai, normalu, kad vienas arba kitas sulauks žinutės su klausimu „Ką veiki?“. Šiaip, dėl įdomumo klausinama ar dėl neturėjimo ką veikti (draugių kompanijoje?!).

Po pirmos procedūros kirpykloje teko persėsti ant minėtos sofos tarp laukiančių savo eilės klientų. Šalia manęs buvo žmonės, bet nei aš, nei jie nebandėme pasikalbėti. Nenorėdama pakliūti į nejuokios tylos momentą, vėl nukelivau į internetą.

Neatsimenu, ko ieškojau. Tikriausiai beprasmiškai klaidžiojau nuo vieno žinių portalo prie kito. Ir vėl panardinau nosį į ekraną. Atrodžiau užsiėmusi, išvengiau sauso pokalbio su nepažįstamuoju. Apgavau save ir kitus. Galiu drąsiai teigti, kad internetas man, kaip ir daugeliui kitų, tampa pabėgimu nuo kiekvienos nepatogios situacijos. Jis lyg padeda, o kartu ir atima galimybę užmegzti žmogišką ryšį su kitu, kuris gali pasirodyti nepaprastai įdomi asmenybė. Puikiai atsimenu laikus, kai tekdavo su mama nuvažiuoti pas jos kirpėją ir laukti mažiausiai valandą, kol susuks jai išsvajotas garbanas (aš tuo metu mielai būčiau ištiesinus savąsias, bet vaikiškas protas stabdė, lyg nujausdamas, kad galiu padaryti kvailystę). Laukdavome ir mes savo eilės, bet neatsimenu nei vieno momento, kad kuri nors miesto ponija būtų iš rankinuko išsitraukusi telefoną. Tai buvo jų laikas, jų atsipalaidavimo minutė. Visas grožio salonas skambėjo nuo kalbų ir juoko. Patikėkite, radijo negirdėjau, nors jo galėjo ir nebūti. Gražu buvo klausytis plepančių moterų. Beje, visos jos buvo nepažįstamos, bet kažkaip žmogiškai rasdavo kalbą.

Žinau, kad jos ir šiandien taip moka bendrauti, jokie telefonai netrukdo mėgautis nauja aplinka. O mums dabar reikia mokslo, kaip pradėti kalbą, kaip užkalbinti, apie ką kalbėti... Ne kartą mamai esu sakiusi, kad „neturiu apie ką kalbėti“, o ji tik nusijuokdavo, negalėdama patikėti tuo, ką girdi, atsakydavo: „Apie viską! Visada yra apie ką kalbėti.“ O gal mes jau taip stipriai nutekėjome į begarsę erdvę, jog dabar nemokame natūraliai rasti kalbos?

Išėjusi iš kirpyklos važiuoju tiesiai namo. Ar kur nors skubu? Gal jaučiu poreikį būtinai nusifotografuoti ir įkelti nuotrauką į tinklą, kad ne tiek pasigirčiau kitiems nauja šukuosena, kiek sulaukčiau komplimentų? Laimė, ne. Mano karta nelabai linkusi tai daryti. Bent didesnė jos dalis. Mes dar ne tokie drąsūs (na ir gerai!). Pastebėjot, kad dabar komplimentai plaukia ne žodžių, o ženklų kalba? Kažkas sukūrė iškelto nykščio ženklą „patinka“, o mes kaip tos avys lekiam paskui bandą. Greitai paspaudei mygtuką ir jau jautiesi gerą darbą atlikęs.

Namuose nesinori greit grįžti prie darbų, todėl renkuosi vieną iš

laisvalaikio leidimo būdų. Einu pasivaikščioti „į kaimą“. Gražus oras, saulė maloniai glosto skruostus, nors ir šaltukas gnybia į nosį, bet sveika pasikandžioti. Visur blizga, balti laukai, ežeras užšalęs. Diena be vėjo. Įkvėpiu gaivaus oro ir kišenėje apčiuoپیu telefoną. Žinote, kad dabar net ir pasivaikščioti neiname be telefono? Ne tik pasiimam su savim „dėl visa ko“, bet ir tam, kad rastume užsiėmimą, jeigu pasidarytų nuobodu. Rašau tai ir pati sau stuksenu į kaktą. Mes tikrai nuprotėjome dėl telefonų ir *internetų*. Koks pasivaikščiojimo tikslas? Kiekvienas normalus žmogus pasakytų, kad išėjimas už kasdienybės lauko skirtas atsipalaiduoti, atsijungti nuo pastovių dirgiklių, atgauti jėgas, pabūti tik su savo minčių tyla. O čia, matote, tyla ilgai netrunka, keista pasidaro, atsijungus nuo kabluko.

Vaikštytynės ilgai netrunka. Greitai šalta pasidaro. Ek, tas mūsų neuzsigrūdinimas. Geriausia užsisiūti namuose ir tūnoti kaip kokiems švilpikams. Tuoj randu pasiaiškinimą – darbas šaukia. Gal jau užteks to interneto? Kurgi... Vakaras ant nosies.

Kai už lango pasidaro visiškai tamsu, o telefone pasirodo dešimta valanda vakaro, akys pačios apsunkėja. Norisi pailsėti. Ne kartą pagalvoju: „Kur tie laikai, kai vakaras prasidedavo tik vidurnaktį?“ Jau lyg pats protas gulasi ant pagalvės, bet rankos išsitiesia, bandydamos apgraišomis pasiekti telefoną. Pagalvoju: „Na dar trupučiuką užmesiu akį, kas pasaulyje naujo, ir eisiu miegot.“ *Trupučiukas* užsitęsė iki vidurnakčio. Ir vėl kalbuosi su savimi: „Štai ir tavo laikai, kurių taip pasiilgai. Smagaus ankstyvo ryto...“ O miego tai nesinori. Akys nušvitintos, protas veikia visu garu. Nors eik ir kalnus kilnok. Baisu. Pasilieku žiūrėti į žvaigždėtą tamsumą. Mėnulis patraukia į kitą dangaus pusę ir palieka mane lyg tą kambario kampe susitraukusį vorą su pilna galva tinklinių minčių.

Naujametinis susitikimas „Viltelės“ klube

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

„Sėkime gerumo sėklas kitiems, nes meilės vaisiai visada paliečia ir mūsų gyvenimus.“

(Rytis Gurkšnys)

Vasario 16 d. „Viltelės“ klube vyko visų laukiama eglutė. Atvykusiuosius pasveikino Draugijos „Tu ne vienas“ pirmininkė ir palinkėjo smagios šventės. Minu- te tylos pagerbėme į Anapilį iške- liavusius Romą Vitkauską bei Vitą Vaičiulį. Susitikime dalyvavo glo- botiniai, jų tėveliai ir svečiai: Puns- ko savivaldybės viršaitis Vytautas Liškauskas ir sekretorius Jonas Vai- čiulis. Šventės metu klubo dalyviai pabendravo ir linksmi pašoko. „Vil- telės“ globotiniams buvo paruošta 40 pakelių. Labai džiugu, kad tėvai ran- da laiko atvežti savo vaikus į klubą, kartu pasėdėti prie stalo. Susitikimas prabėgo maloniai bendraujant ir da- lijantis išpūdžiais su klubo dalyviais.

Eglutė įvyko gerų žmonių, kurie ne- gailejo savo laiko, dėka. Dėkojame taip pat rėmėjams: Punsko savivaldybei, Kanados lietuvių fondui, kuris skyrė 2000 Kanados dolerių, bendruomenei SKLIS iš Kanados. Labai smagu, kad atsirado daugiau rėmėjų. Tai: J. Vai- čiulis, V. Murauskas – „Farma“, Trans- porto paslaugos – J. ir J. Jurkiūnai, parduotuvė „Rimo“, G. ir V. Berneckai – „Granwit“, B. ir N. Virakai – „Deš- ra“, biuras „Krajewscy“, E. ir J. Pajau- jai – „Džukas“, TIP-TOP AGRAR Tadeusz Kotlarz, parduotuvė „Val- di“, R. ir V. Pykiai, V. Zimnickas, I. ir B. Mroczkowsky, „Samopomoc

Chłopska“ Punske, A. Šupšinskienė – „Raguolis“, A. Valinčienė – „Užei- ga“, restoranas „Rūta“, D. Baliūnas PUHP, A. Zimnickienė – „Alana“, W. ir T. Ramanauskai – „Walter“, Z. Venslauskienė – „Radix“, kirpy- kla K. Truchan, T. Jurkūnas, V. Žu- kauskienės kirpykla, J. Fiedorowicz grožio salonas, parduotuvė „Jovaras“, parduotuvė „Grimas“, E. Jurkiūnie- nė, V. Steponavičius „HARS“. Kai atsiranda gerų žmonių, kurie padeda pakelti sparnus, tai ir kliūtys pasidaro lengvesnės. Ačiū rėmėjams, tėvams, globėjoms Onutei ir Irminai už šven- tės suorganizavimą.

Labai džiaugiamės, kad mūsų veiklą pastebi jaunimas. Naujame- tinio susitikimo metu mus aplankė Lukas Kavaliauskas, atstovaujantis Lenkijos lietuvių jaunimo sąjun- gai. Informavo, kad „Viltelės“ klubo

reikalams iki gruodžio mėnesio bus renkami plastmasiniai kamšteliai. Smagu, kad atsiranda rėmėjų, ku- riems ši veikla nėra abejinga.

„Tu ne vienas“ 2012 m. įregistruota kaip visuotinės naudos organizacija ir galima buvo pervesti jai 1 % savo metinių pajamų mokesčio. Drau- gija 2017 m. surinko 3145 zlotus. 2018 m. liepos mėnesį suorganiza- vome tarptautines varžybas Šilainėje. Rugsėjį lankėme Druskininkus.

2019 m. Draugijai „Tu ne vie- nas“ taip pat galima pervesti 1 % savo metinių pajamų mokesčio – Stowarzyszenie na Rzecz Dzie- ci i Młodzieży „Nie jesteś sam“, ul. Szkolna 26, 16-515 Puńsk; KRS 0000088827. Jeigu nesate abejingi Draugijos veiklai, paaukokite jai 1 %. Dėkojame visiems, kurie pagerins Draugijos finansinę padėtį.

Ar girdėjot? Vidugiriuose „Bobutės susipyko“!

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Šaltokas, bet saulėtas sekmadienio rytas. Vasario 24 d. Laisvadienis, o prie Vidugirių mokyklos stovi geltonas autobusiukas ir mokyklos durys plačiai atvertos. Tik šiandien ne mokiniai atbildėjo, o šiek tiek vyresni – Punsko III amžiaus universiteto lankytojai. Sveteliai atvyko ne tuščiomis, bet su linksmu ir pamokančiu Kazimiero Čiplio-Vijūno spektakliu „Bobutės susipyko“. Po šv. Mišių vaidinimo pasižiūrėti į mokyklą sugužėjo nemažai žiūrovų. Juos pasitiko Jurgio Vaznelio virkdomo akordeono garsai ir vaidintojų šypsenos.

Komedijos veiksmas vyksta kaime (galėtų būti ir Vidugiriuose). Ir personažai labai mums artimi, ir gyvenimas į mūsų panašus. Vyras keliui žvyrą vežioja, moterys sukasi aplink namus, viena kitą lanko, viena kitai pagelbsti, o kartais „nulekia an pletko“ ir viena kitą apkalba... Tikra kasdienybė. Tik vienas personažas gal jau ne

šiulaikinis – piemenukas. Vaidintojai – „III amžiaus“, bet jiems energijos ir geros nuotaikos galime pavydėti visi. Jie scenoje lyg žuvys vandenyje, puikiai įsijautę į savo vaidmenis, privertė

žiūrovus ne tik atsipalaiduoti ir smagiai pasijuokti, bet ir susimąstyti. Komedijos režisierė ir viena iš pagrindinių aktorių – tai visad gerai nusiteikusi Rūta Burdinaitė. Ji vaidino Anelę Šamienę.

Kiti vaidintojai: Rožė – Elena Jurkiūnienė, jos vyras – Vaclovas Krauskas, sūnus Augūnėlis – Vitas Degutis, Dalienė – Teresė Kuosienė, teisėja – Anelė Kliučinskaitė, sekretorė – Natalija Malinauskienė, liudininkės – Onutė Birgelienė, Danutė Kšivickaitė.

Ačiū, brangieji, už nuostabią sekmadienio dovaną, už perliuką, papuošusį mūsų kasdienybę. Esate nuostabūs žmonės, mokantys įprasminti savo dienas. Dėkojame, kad nepagailite asmeninio laiko ir nešate džiaugsmą kitiems. Laukiame vėl Jūsų su kitais vaidinimais.

„ŠIMTAKOJIS“ Punske

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Jau trečią kartą į Punsko lietuvių kultūros namus pasibeldė „ŠIMTAKOJIS“ – respublikinė vaikų ir jaunimo teatrų apžiūra. Renginys vyko kovo 2–3 d. Į Punksą suvažiavo Lietuvos rajoniniuose turuose atrinkti geriausi teatrai su naujaisiais pastatymais. Šventėje dalyvavo ir mūsų krašto atstovai iš Punsko ir Seinų.

Renginį pradėjo Punsko LKN vaikų teatras „Kregždutė“ ir jaunių teatras „Kregždė“ bei jaunimo muzikinė grupė su kompozicija „Lietuvių charta“, skirta Pasaulio lietuvių metams paminėti. Po to scenoje spektaklį „Raudonkepurnaitė“ vaidino patys mažiausieji šventės dalyviai – Punsko darželinukų teatras „Boružėlė“. Vėliau pasirodė Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos „Dusalukas“ bei svečiai iš Kauno Kazio Binkio teatro, Prienų „Ažuolo“ progimnazijos, Kauno J. Jablonskio gimnazijos ir Varėnos. Repertuaras įvairus – nuo klasikinės vaikų dramaturgijos iki muziklo ar poetinių montažų. Pamatyti ir pasigrožėti tikrai buvo kuo.

Kauno Kazio Binkio teatras

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Kitą dieną vaidino Vilniaus Pagirių gimnazijos teatro studija, Šakių „Varpo“ dramos studija, Druskininkų jaunimo teatras ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus dramos būrelis. Spektakliai skyrėsi estetika ir pastatymais, žavėjo išradingumu ir jautrumu.

Visus pastatymus stebėjo komisija: dr. doc. Elena Savukynaitė, scenografė Aldona Jankauskienė ir aktorius Ramūnas Abukevičius. Norintys vadovai pertraukų tarp pasirodymų metu galėjo išklausti pastabų. Tai buvo pirmas regioninis turas. Apžiūrėję visus regionuose rodomus teatrų spektaklius komisijos nariai išrinko pačius geriausius ir pakvies į baigiamąsias šventes bei įteiks laureato diplomus ir statulėles.

Šventė graži ir tikrai turininga. Visi puikiai žinome, kaip teatras padeda ugdyti vaikus ir bręstančias asmenybes. Gaila tik, kad žiūrovų salėje buvo labai nedaug. Kas dvejus metus ši šventė atkeliauja pas mus su puikiais spektakliais, suteikia progą pamatyti puikius darbus, o mes tuo, atrodo, lyg nemokame pasinaudoti.

Visiems šventėje dalyvavusiems teatrams įteiktos padėkos ir angelikukai. Lai jie saugo teatrinę dvasią ir

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos „Dusalukas“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

puoselėja meilę šiam menui jaunose širdelėse...

Nuoširdžiai ačiū vienam iš šventės rengėjų – Lietuvos nacionalinio kultūros centro Teatro poskyriui, rėmėjams – minėtam centrai ir Palenkės vaivadijos maršalkos įstaigai bei žmonėms, kurie labai daug pasidarbavo – Daivai Grigutytei ir Arnoldui Vazneliui. Belieka laukti kitų teatrinių renginių, kurie atveria mūsų vaikams ir jaunimui vartus į magišką teatro pasaulį.

Kauno Jono Jablonskio gimnazijos teatro studija „Title“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Punsko Kovo 11-osios licejaus dramos būrelis

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Punsko LKN vaikų teatras „Kregždutė“ ir jaunių teatras „Kregždė“

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Žiema, žiema, bėk iš kiemo...

„AUŠROS“ INF.

Ar pastebėjote, kad nuo per-
eito trečiadienio saulutė vis
kaitresnė, o žiema elgiasi lyg
išgąsdintas žvėrelis? Manote, kad
tai šiaip sau? Nagi ne. Ne be reika-
lo visa gerkle šaukta „Žiema, žiema,
bėk iš kiemo!“ Pamačiusi, kaip mes
su More pasielgėm, tikėtina, kad
atsibodusi žiema išsigąs ir nekiš jau
daugiau savo nosies.

Tikrąsias Užgavėnes šventėme,
kaip priklauso, antradienį. Internetė
sklandė įvairiausi pačių skaniausių
blynų, blynelių, blincių, net blynų
tortų receptai, o iš virtuvės sklido ke-
pamų gardėsių kvapas.

Seiniškiai tradicines Užgavėnes
atšventė jau šeštadienį. Žinia, antra-
dieniais darbo diena, nėra laiko pramo-
gauti. Tačiau šeštadienį dar susitarus
su Metelių bendruomene, su kuria

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

vykdant projektą susidraugauta, labai
smagu buvo pašėlti.

Jau iš anksto „Lietuvių namai“
kvietė visus, no-
rinčius atsisvei-
kinti su žiema,
ateiti prie Seinų
ežero ir kartu
užsigavėti. Juk
dabar visas šešias
savaites nevalia
valgyti nieko mė-
siško ir riebaus.

Kovo 2 d. skais-
čiai švietė saulė,
lyg supratusi, kad
negalima su-
drumsti tradici-
nio, bet Seinuose
pirmą kartą viešai
organizuojamo
renginio. Buvo
visko... Tik at-
ėjusius pasitiko
ilgaplaukės mu-
zikantės: nei tai

čigonės, nei tai šiaip merginos. Būry-
je žmonių galima buvo pamatyti visus
tradiciskai būtinus personažus. Buvo
ir žydėlis, ir čigonėlės, ir ragana, ir
ožys. Ko tik ten nebuvo... Net šiuolai-
kiniai gydytojai buvo atėję. Jie ne tik
paprasti persirengėliai, bet ir su tam
tikrais būdingais vaidmenimis. Žyde-
lis žmonos ieškojo, čigonėlė būrė jam
ateitį, elgeta lazda šunis erzino. Visi
dalyviai šoko ratelius ir dainavo. „Šal-
cinio“ muzikantai jiems pritarė.

Galų gale atėjo laikas susiimti Ka-
napiniui su Lašiniui. Užsilipę ant
raštų galų susimušė. Kanapinis (lie-
sas ir aukštas), simbolizuojantis liesą
laikotarpį, akivaizdžiai laimėjo. Nors
ir atėjo į pagalbą Lašiniui susirin-
kę žmonės ir dar bandė traukti virvę,
tačiau veltui. Kaip besirungtum – vis
laimi Kanapinis. Sotus storulis turi
pasitraukti.

Galų gale visas dainas išdainavus ir
linksmybėms einant į pabaigą, buvo
deginama Morė. Šįsyk persirengėliai
nėjo po miestelio gyventojus blynų

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

prašydami, mat „Karčiama“ prie ežero atsivežė savo įrangą ir čia, vietoje, kepė blynus. Kas buvo lašinukų atsivežęs, kas čirvinių blynų, kas savo slėgtą sūrį. Visi nešė bendran stalan ir vaišino. Gydytoja net lašelinę buvo atsinešusi.

Ir aš ten buvau, midų, girą gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj neturėjau.

Užgavėnės – paskutinė mėšėdžio diena, žiemos palydų, žiemos išvavimo šventė, daugelio dar vadinama vaisingumo žadinimo, skalsos ir gausumo skatinimo švente. Ištakos siekia pagonybės laikus. Iki mūsų dienų išlikę papročiai – tai tik senovėje švęstų Užgavėnių dalis.

Lietuvių tradicijoje Užgavėnės – viena spalvingesnių, linksmesnių švenčių. Beje, jų šventimas ir ypač persirengėlių gausa būdinga Žemaitijai. Mūsų krašte nelikę šios šventės tęstinumo. Tik, kiek pasakoja vyresnio amžiaus žmonės, tą dieną buvo itin socijai pavalgoma, o po to visi puodai iššveičiami su smėliu, kad

nei lašelio riebalų neliktų. Ir visą šešių savaičių gavėnią buvo laikomasi griežto pasninko.

Persirengėlių gausa pasižymėdavo Žemaitijos Užgavėnės. Ten būdavo daug kaukėtųjų. Jie dar žydais arba ubagais buvo vadinami. Būtinai tarp jų turėję būti žydų, čigonų, elgetų (ubagų), ozių, velnių, vengrų ir, žinoma, Kanapinis su Lašiniu.

Per šventes buvo rengiamos iškilmingos vaikštynės, kuriose, keršus jaučius pasikinkę, vežiojo kažkokią baidyklę arba maumą, lydimą daugybės palydovų, apsirengusių keistomis baisybėmis ir giedančių, muzikai pritariant, ypatingas giesmes. Iš tų baidyklių atsirado Morė, kitur dar Katre vadinama. Morei aprenkti ypatingų rūbų ar kitų dalykų nereikia. Paimama kokio palinkusio medžio pašliūža ar senų rogių pavaža, į tą pavažą įkalamas paprastas miestas, o ant miesto užmaunamas senas medinis ratas. Prie rato prikalami kokie trys pagaliai, kurie laiko Morę ir atstoja jai kojas. Taip

ant to rato sukryžiuotų pagalių užvelkamas koks nors senoviškas marginis sijonas ir kiti moteriški rūbai. Galva aptaisoma lininiais plaukais. Ant galvos uždėdamas egliaškių vainikas. Galva ir pati Morė apkaišoma įvairiais margais popierėliais. Į rankas įkišamas spragilas, kuriuo ji vežama švaistosi kaip gyva. Todėl kas norėtų ją pripuolęs nupešioti, negalėtų, nes gautų spragilu per galvą. Dabar bene svarbiausias Morės akcentas – išryškintos jos moteriškos kūno formos, ypač krūtys, ryškiai išdažytas veidas.

Kiekvienais metais tradicinės teatralizuotos Užgavėnės būna rengiamos Rumšiškių buities muziejuje. Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija jau prieš daugiau kaip 30 metų Punsko krašto žmonėms yra pristaciusi Užgavėnių papročius. O šiemet Vysk. Antano Baranausko fondas „Lietuvių namai“ Seinuose surengė teatralizuotas Užgavėnės prie Seinų ežero. Kas dalyvavo, tas nesigailėjo.

SPĖJIMAI PAGAL UŽGAVĖNIŲ ORĄ

- Jei Užgavėnių dieną saulėta – pavašarį reikia anksti sėti.
- Jei Užgavėnių dieną sulauki kritulių – tais metais gerai augs javai, nežiūrint, kur juos pasėsi.
- Jei per Užgavėnės sausa – sėjos metu reikia būti atsargiam.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Seinuose paminėta Šv. Kazimiero diena

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Šv. Kazimiero dieną nemažai buvo maldininkų Seinų bažnyčioje, o vėliau žiūrovų „Lietuvių namuose“. Seniau šis vardas buvo daug plačiau nei dabar paplitęs mūsų krašte. Kaimai konkuravo rengdami vakarus, vaidinimus. Beveik visuose kaimuose veikė Šv. Kazimiero draugijos skyriai, todėl berniukai dažnai buvo krikštijami šio šventojo – lietuvių globėjo vardu.

Lietuvių šv. Kazimiero draugija 2019 m. kovo 3 d. Seinuose surengė Šv. Kazimiero dienos minėjimą. Pirmiausia iškilmingose šv. Mišiose Seinų bazilikoje melstasi už gyvus ir mirusius mūsų parapijiečius, prašant šv. Kazimiero užtarimo kas dieną.

Šv. Mišias atnašavo kun. Jaroslav Kalinovskij. Seinų bažnytinis choras pradžioje sugiedojo šv. Kazimiero giesmę – maldą, baigiantis Mišioms – Lietuvos himną.

Po pamaldų visi rinkosi „Lietuvių namuose“. Čia Lietuvių šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius (renginio organizatorius) pasveikino visus susirinkusius, tarp jų į renginį atvykusius garbingus svečius iš Vilniaus, paskaitė Pasaulio lietuvių maldos dieni skirtą arkivyskupo ir prelado Edmundo J. Putrimo laišką bei įteikė padėką nuolatiniam talkininkui – „Vidupio“ bendruomenės pirmininkui Alfonsui Vitkauskui. LR konsulato Seinuose vardu ją pasirašė ministras patarėjas Vaclav Stankevič. Alfonsas Vitkauskas pasveikino naują mūsų kunigą Jareką ir susirinkusius žmones, palinkėjo

Renginio svečiai „Vilniaus dzūkuliai“

šv. Kazimiero palaimos, padėkojo už bendradarbiavimą, medaliu su šv. Kazimiero atvaizdu ir tautiniu kalbaraiščiu apdovanojo Algirdą Vektorių. Apie šv. Kazimierą papasakojo kunigas Jarekas.

Gražiai paminėjome Seinuose Šv. Kazimiero dieną. Pasibaigus pasisakymams, naujų dainų atliko Vyrų kvartetas (vad. Gediminas Nevulis iš Burbiškių). Įdomu buvo pasiklausyti folkloro ansamblio „Vilniaus dzūkuliai“ atliekamų negirdėtų dainų, daugiausia dzūkų tarpe. Ansambliui vadovauja žinoma folkloro dainininkė, istorikė Daiva Steponavičienė-Rugiaveidė, kurios mama kilusi iš Dzūkijos, Varėnos rajono. Ji rengė dzūkiškų baladžių vakarus, dainavo ant ir prie piliakalnių.

Pats kolektyvas priklauso asociacijai „Vilniaus dzūkuliai“, kuriai

vadovauja gerb. Juozas Žitkauskas, mums pažįstamas iš Vilniaus mokytojų namų, žinomas kaip dainuojamosios poezijos renginių, literatūrinių skaitymų organizatorius. Poetas taip pat atvyko į Seinus, paskaitė mūsų ausiai artimų paties sukurtų eilėraščių dzūkų tarpe. Poeto gimtinė Kapčiamiestis, kaip ir Veronikos Povilionienės, Seinų pirmojo konsulo Vidmanto Povilionio žmonos.

Garbingiems svečiams ir dainų atlikėjams įteiktos padėkos, gėlės, atminimo puodeliai. Ne viena bendra daina dar nuskambėjo trumpai bendraujant po renginio. Ji rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija (MSWiA).

Žiemos šventės Punsko savivaldybės vaikų darželyje

ALICIJA NEVULIENĖ

Darželio šventės įvairios: tautinės, tarptautinės, tradicinės, šeimos, metų laikų ir kitos. Šventės – tai laikas, skirtas bendrauti, susitikti su žmonėmis, laikas šypsotis ir džiaugtis. Jos atskleidžia kultūrą, parodo tradicijas, atveria asmenybes. Nuoširdumas, linksmumas pritraukia sėkmę, o dėkingumas globoja. Nors žiema šalta ir ilga, bet ji mūsų darželinukams neprailgo. Daug buvo gražių ir įdomių akimirky, kuriomis norime pasidalinti.

2018 m. gruodžio 5 d. visi darželinukai dalyvavo Kalėdų eglės įžiebime prie Punsko lietuvių kultūros namų. Susirinkusieji, laukdami Kalėdų Senelio, papuošė eglę savo pagamintais žaisliukais. Šiemet darželinukai per dailės būrelio užsiėmimus kalėdinius žaisliukus pagamino iš molio. Vėliau visi kartu smagiai šoko prie

Prie eglutės

eglutės. Nuo Puntos ežero pasirodė Kalėdų Senelis. Jis atėjo pėsčiomis, nes tą dieną nebuvo sniego. Iš klausė

dainelių ir eilėraščių, visiems vaikams įteikė kuklias dovanėles ir pažadėjo apsilankyti per Kalėdas.

Gruodžio 6 d., kai Lenkijoje šauniai švenčiamas šv. Mikalojaus vardadienis, darželio auklėtiniai dalyvavo kalėdinių meduolių kepimo užsiėmimuose. Visų pirma sužinojo labai gerą receptą, kaip pagaminti pyragėlių tešlą. Vienas iš grupės vaikų padėjo ją maišyti. Vėliau visi gavo po porciją ir turėjo formuoti įvairiausių meduolių. Pyragėliai greit iškepė, tad darželinukai ėmė juos puošti magiškais raštais ir spalvomis. Darbas pavyko.

Po to visi rašė laiškus Kalėdų Seneliui, kuriuose galėjo išreikšti savo slapčiausias svajones. Užsiėmimų vedėjai meduolius gražiai supakavo ir prašė, kad vaikai juos parsineštų namo ir pasidalintų su savo

Kūčios

Iš darželio archyvo

Prie prakartėlės

artimaisiais. Tada jau tikrai buvo juntama šventinė nuotaika.

Gruodžio 21 d. visi šventiškai pasipuošę atskubėjo į darželį. Mokytojos seniai žadėjo, kad tądien apsilankys Kalėdų Senelis. Jau nuo pat ryto žiūrėta, kada duris atvers stebuklingas svečias. Kai visi kartu suvalgė nepaprastus pietus – Kūčias, pagaliau atėjo labai lauktas raudonais drabužiais pasipuošęs Kalėdų Senelis su balta barzda ir auksine lazda. Jis mielai pasikalbėjo ir nusivedė vaikus prie gražiai papuoštos Kalėdų eglutės. Čia ilgai bendrauta su svečiu, nes visi vaikai deklamavo eilėraščius ir dainavo daineles. Už tai Kalėdų Senelis visus apdovanojo dovanėlėmis. Smagiai ir greit prabėgo laikas.

2019 m. sausio 11 d. Punsko vikaro Mariaus Talučio kvietimu vyriausių grupių auklėtiniai (5 ir 6 metų) buvo nuvykę į bažnyčią aplankyti prakartėlę. Visi pasimeldė, pasupo gimusį Jėzulį. Vėliau sugiedojo visiems žinomą kalėdinę giesmę „Tyli naktis“. Susitikimo pabaigoje vikaras pavaišino skaniais lietuviškais saldainiais ir ragino dažniau apsilankyti

bažnyčioje su tėveliais.

Sausio 17 ir 18 d. mūsų darželį aplankė daug svečių. Tradiciškai šventėme Senelių šventę. Vaikučiai pasikvietė savo mylimus senelius, kad smagiai kartu praleistų laiką. Skambėjo eilėraščiai, dainelės ir šokiai. Seneliai mielai klausėsi ir stebėjo. Juk kas yra mielesnio ir brangesnio už gražius ir sveikus anūkus? Visų veiduose matėsi neapsakomas

Senelių šventė

džiaugsmas, šypsena. Tokią dieną niekas nesiskundė ligomis, niekas neverkė. Jei riedėjo ašaros – tai džiaugsmo.

Vyresnieji auklėtiniai pasekė seneliams pasaką apie „Raudonkepuraite“. Visus prajuokino piktas ir baisus vilkas. Vėliau vaikai senelius nusivedė į savo klases, parodė jiems, kur mokosi ir žaidžia su savo draugais. Šventė neapsiėjo be sveikinimų, mylavimų ir dovanų, kurias anūakai įteikė pakviestiems svečiams. Pabaigoje visi vaišinosi kava, kvapnia arbata ir skaniais pyragais. Seneliai mielai bendravo, kalbėjosi ir džiaugėsi, kad gali dalyvauti tokioje šventėje. Daug šiltų žodžių iš jų išgirdo ne tik vaikai, bet ir auklėtojos. Kiek nedaug kartais mums visiems reikia – plačios šypsenos, skambios dainos ir susibūrimo kartu...

Vasario 8 d. darželyje lankėsi Punsko muzikos mokyklos mokiniai su mokytojais. Jie parodė labai gražų koncertą ir supažindino darželinukus su muzikiniais instrumentais. Patys drąsiausieji galėjo net išbandyti savo jėgas ir jais pagroti. Gera buvo klausytis vyresnių draugų atliekamų kūrinių ir dainelių. Tikriausiai ne vienam kilo mintis: „Ir aš taip noriu groti“. Todėl mokytojai kvietė visus norinčius užsirašyti į muzikos mokyklą.

Vasario 14 d. vyko karnavalas –

Karnavalas

persirengėlių šventė. Svarbu, kad drabužiai nebūtų kasdieniai, jie turi būti kuo nors išskirtiniai, neįprasti. Vaikai dažniausiai pildo savo slapčiausias svajones. Jie renkasi pasakų herojų rūbus. Jau iš anksto darželinukai su savo auklėtojomis aptarinėja aprangą ir piešia projektus. Kaukės – tai ir vienas pagrindinių Užgavėnių atributų.

Karnavalo dieną vaikai persirengė įvairiais personažais. Tarp mergaičių daugiausia buvo princesių ir fejų, o tarp berniukų – policininkų ir žmonių vorų. Nemaža buvę ir įvairių gyvūnelių: drugelių, boružėlių, šuniukų ir kt. Visi linksmi šoko ir džiaugėsi.

Vasario 16-ąją, kaip ir kiekvienais metais, paminėta Lietuvos valstybės atkūrimo diena. Susėdus dideliu ratu kalbėtasi apie Lietuvą, prisiminti jos svarbiausi simboliai, himnas ir vietos. Auklėtojos siekė praplėsti žinias apie tėvynę, skatino imtis gerų darbų, siekių, kad vaikai pajustų meilę savo Tėvynei ir gimtajam kraštui. Vėliau darželinukai Lietuvą kūrė dideliuose popieriaus lapuose. Spalvoti darbai iki šiandien puošia darželio koridoriaus sienas. Mažųjų „dailininkų“ akimis Lietuva tai: Gedimino pilis, Trijų kryžių kalnas, upė, medis, namas, saulė, dangus ir kt. Nors šventė buvo ir kukli, be koncertų, be scenų,

ji praplėtė vaikų žinias apie Tėvynę ir paliko daug gerų emocijų.

Vasario 18 d. vyriausieji darželio auklėtiniai (5 ir 6 metų) buvo išvykę į Suvalkus žiūrėti spektaklį „Apšakymai iš mūsų vaikystės“. Vaidino Vroclavo teatro „Artenes“ aktoriai. Mažieji žiūrovai, stebėdami profesionalių aktorių vaidybą, mokėsi iš jų kalbos raiškumo, intonacijos, drąsos. Tai jiems patiems reikalinga, kadangi šiais metais vaikai vaidina Š. Pero „Raudonkepuraitę“. Pasirodo, jog suaugę, šnekučiuodamiesi su vaikais apie žiūrėtą spektaklį, patirtus įspūdžius, gali pažadinti jų

fantaziją, vaizduotę, padėti jiems tapti emocionaliai aktyvesniais, giliau ir sąmoningiau skverbtis į kitų gyvenimo prasmę, teisingiau suprasti savo pačių jausmus, norus, poelgius. Matydami spektaklį, vaikai ir patys mieliau kuria: pasakoja, deklamuoja, šoka, išgalvoja savo ar vaidina matytus pasakų personažus.

Punsko lietuvių kultūros namai kovo 2 d. pakvietė mūsų teatrą „Boružėlė“ į „Šimtakoję“ – Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų apžiūrą 2019. Čia didelėje scenoje daugeliui darželinukų teko vaidinti pirmą kartą. Jie žiūrovams parodė pasaką „Raudonkepuraitė“. Pasirodo, kad mažieji artistai baimės nejuto. Kiekvienas stengėsi savo vaidmenį atlikti drąsiai. Net ir baisus vilkas scenoje nusijuokė, kai jam nukrito nuo pečių senelės skara. Vaidyba, tai viena iš meno formų, padedančių atsiskleisti vaiko saviraiškai, kūrybiškumui, fantazijai, vaizduotei. Tai puiki tautinės kultūros pradmenų, bendravimo ir socialinių įgūdžių pamoka.

Greit prabėgo žiema. Jau pro langą skverbiasi saulutės spinduliai. Visi vaikai ištroškę lauko žaidimų ir išdaigų. Vėl laukia naujos šventės ir progos susiburti, pabendrauti bei ko nors naujo patirti.

„Šimtakojis“

Giminės ir tautos atminties saugotoja Julija Svetlauskienė

JANINA MACUKONIENĖ

Vos prieš porą mėnesių išleistame „Šaltinyje“ Nr. 3 (54) buvo išspausdintas „Pokalbis su Julija Svetlauskienė“, kuriame pateikiami jos pasakojimai apie kaimo pribuvėjas, gydymą žolelėmis, apie tai, kaip atrodė gyvenimas kaime, kurį Julija, sulaukusi 87-erių, puikiai prisiminė. Ten pat trumpai pasisakė ir apie savo nueitą gyvenimo kelią bei pasiskundė senatve, kuri prirakino keturiose sienose ketvirtame daugiaučio aukšte...

Ir štai jau neturime brangiausios mamytės, močiutės, promočiutės, geriausios tetos ir krikšto mamos. Jau neragausime jos skanių vaišių,

Julija Svetlauskienė, švenčianti 80-ąjį jubiliejų

nelepins mūsų savo dovanėlėmis ir nuostabiais pasakojimais, kurių dar tiek daug nespėjome užrašyti. Julija Kmieliauskaitė-Svetlauskienė iškeleliavo Amžinybėn š. m. vasario 15 d. Nepaisant įvairių negalavimų ir gyvenimo nepatogumų, iki tos paskutinės ligos, kuri surakino didžiuliais skausmais ypač paskutinį gyvenimo mėnesį, Julija visad buvo optimistė: džiaugėsi, kad senatvė aprūpinta, kad šalia patys artimiausi žmonės, kad Dievulis dar leidžia džiaugtis šiuo pasauliu, kad atsilanko giminaičiai, kaimynai. Ypač buvo reikalinga jauniausiai dukrai, abi kartu gyvendamos viena kitai padėjo ir dalijosi savo džiaugsmiais ir rūpesčiais. Atėjęs lemiamai ligai Julija nebandė kovoti, nors dar buvo siūloma ieškot pagalbos Balstogės ligoninėje. Sakė: „Kam visus varginti? Jeigu mirė daug jaunesnė gydytoja, tai ką gali padėti man, sulaukusiai senatvės?“ O suspaudus nepakeliamiems skausmams prašė: „Melskitės, kad Dievulis greičiau mane pasiimtų.“ Mirė savo namuose, kantriai globojama dukrų, retkarčiais anūkių.

Julija buvo labai geras žmogus: darbšti, svetinga, gabi audėja, palikusi skrynią pačios išaustų ir išsiuvinėtų stebuklų, puiki pasakotoja, labai gera žmona, mama, sukūrusi jaukius namus ir gyvenusi dėl šeimos, bet taip pat tvirta lietuvė, kuriai labai svarbūs buvo mūsų tautos reikalai. Gimė sunkiu istoriniu laikotarpiu: karas sujaukė vaikystę, jaunystę ir atėmė galimybę lankyti mokyklą. Manėme, kad teta Julija, kaip daugelis jos

bendraamžių, taip ir liko neraštinga, niekad apie savo rašymą ar skaitymą nekalbėjo ir kažkaip nedrąsu buvo siūlyti knygą pasiskaityti. O visgi pasirodė, kad teta ir skaitė, ir... aprašė savo gyvenimą. Dukra Emilija tuojau po mamos mirties rado gražią rašyseną prirašytą lapą, kuriame, matyt, dar prieš ligą teta gana glaustai surašė savo gyvenimo faktus. Pasiruošusiai apie savo Krikšto Mamą rašyti straipsnį autorei beliko tik perrašyti jos rašinį, pataisant gramatines klaidas ir šiek tiek papildant. (Papildymai pateikti laužtiniuose skliaustuose.)

Julė Kmieliauskaitė-Svetlauskienė

Gimiau 1931 m. [rugsėjo 22 d. Rimkežerių kaimė] Marytės Pakutkaitės-Kmieliauskienės [iš Rakelijos] ir Vinco Kmieliausko šeimoje kaip trečia dukra. Buvom penkios dukros: Mikasė gim. 1927 m., Bronė gim. 1928 m., Julė gim. 1931 m., Marutė gim. 1935 m. ir Birutė gim. 1940 m.

As labai prisimenu, kaip mus deportavo į Lietuvą 1941 m. Labai visi verkėm, kad reikia palikti ūkį ir gimtus namus, o kur reikės gyventi, tai nežinojom. Mus blaškė po visą Lietuvą ir svetimus namus. [Kmieliauskai kartu su Latviais iš Rimkežerių gyveno Liepaloto dvare, Ašmintos valsčiuje, netoli Prienu, o vėliau Paberžėje, Vilniaus krašte.] Po ketverių metų grįžome namo, bet mūsų ūkyje gyveno lenkų šeima ir mūsų į savus namus neįleido. Prisiglaudėm pas kaimyną [giminaičius, Juodeliškės Paransevičius]. Mes, trys [vyriausios] seserys, išėjome tarnauti pas ūkininkus. Savo ūkį po kiek laiko atgavome, bet mes pas svetimus

Jauniausios dukros Eliutės Pirmoji Komunija – su tėvais ir seserimis

dirbome 2 metus ir viską, ką uždirbome, atidavėme tėvams, nes neturėjome nei paršelio, nei karvutės, o trobesiai buvo labai apnaikinti. Septyniems žmonėms nebuvo kur gulėti, tai mes, merginos, ėjome miegoti į tokį šaltą svirnelį, be lubų ir grindų. Visi dirbom, kad tik pasistatytume geresnę trobelę. Pirkom seną trobą ir perstatėm šiek tiek geresnę [meistras sutiko perstatyti už tai, kad jam nurautų didelį plotą linų, ir Kmieliauskų moterys nurovė].

Vyriausia sesuo buvo siuvėja, susituokė su kaimynu Juozu Gyliu ir išsikėlė gyventi į Seinus. Antra sesuo po vienerių metų susituokė su ūkininku Jonu Aleksa iš Vaitakiemio. Aš, sulaukusi 22 metų [1953–iaisiais], ištekėjau už Jurgio Svetlausko iš Burokų kaimo, kuris atėjo pas mus ūkininkauti. Nelengva mums buvo ūkininkauti, visi darbai reikėjo rankomis daryti, žemę arkliais

siuvėja [Marytė], ištekėjo už Stasio Karanecko iš savo kaimo ir abu išsikėlė gyventi ir ūkininkauti į Bubelius. Jauniausia sesuo [Birutė], baigusi mokyklą, dirbo ligoninės sesele Pruskoje, ten sukūrė šeimą [su Marijonu Ulicku]. Tėvai nelabai ilgai su mumis pagyveno: mama 15 metų [mirė 1968 m.], tėvas – 17 [mirė 1970 m.].

Mes sulaukėm trečios dukrelės [Elenos]. Statėmės geresnius trobesius. Pasisodinome keletą obelų, kriaušių, slyvų, vyšnių. Turėjome kelis avilius bičių. Laikėme visokių galvijų, kiaulių, paukščių. Sodinome daug burokų, daržovių, braškių. Mūsų namuose 1964 m. įrengta pieninė. Vyras priiminėjo pieną ir per centrifugą atskirdavo grietinę. Liesą pieną ūkininkai pasiimdavo namo, o grietinę bidonuose veždavome arkliais ar vyras motociklu į Bubelių pieninę, iš kurios kitas vežikas

apdirbti, bet mes ūkį mylėjom ir dirbti norėjom. Vyras darbštus buvo, žiemą važiavo uždarbiauti į Goldapės girias, ieškojo kitų papildomų darbų. Aš mokėjau visus darbus nudirbti namie, o žiemą verpiau, mezgiau, audžiau divonus, kad tik uždirbčiau kelis zlotus, nes turėjome nedidelį ūkį, 12 hektarų žemės, kuri norėjome padidinti. Sulaukė dviejų dukrelių [Emilijos ir Onutės] pasiėmėme iš valstybinio ūkio [Juodeliškeje apleistos žemės] dar 10 ha žemės, už kurią išmokėjom per 15 metų.

gabendavo į Seinus. Tai truko gal septynerius metus. Paskui pasistatėm gerą trobą, kluoną, kiek vėliau pirkom traktorių, keletą ūkio mašinų.

Buvo lengviau gyventi ir turėjom laiko važiuoti 12 km į bažnyčią. Su kitais lietuviais važinėjom į Seinus, kad tik išmelstume lietuviškas pamaldas, ir mums pavvyko. [Jurgis Svetlauskas, kaip geras giesmininkas, su kitais giedotojais 10 metų dalyvaavo kovoje dėl lietuviškų šv. Mišių Seinuose.] Aš labai meldžiausi, kad tiktai dukroms būtų lengviau gyventi negu mums. Dvi dukros [Emilija ir Elena, kuri mokėsi Punsko licejuje] baigė studijas, joms išpirkome butus Seinuose. Dvi dukterys tą pačią dieną susituokė: vyriausioji Emilija, mokytoja, su Algirdu Vektoriumi apsigyveno Seinuose ir ten dirbo, o jaunesnioji Onutė su Česium Škarnuliu, kuris atėjo į žentus. Jauniausia dukra [Elena] Seinuose dirbo buhalterė ir tenai apsigyveno. Mes su dukra ir žentu 12 metų kartu ūkininkavome: didinom trobesius, statėme naujus, pirkom daugiau ūkio mašinų, jauniems pavadėme 10 hektarų. Kai sulaukėme pensinio amžiaus, jiems aprašėme žemę, trobesius ir viską, ką tiktai turėjome, be jokių paskolų. Dar pagyvenome vienus metus kartu, o paskui, staiga pablogėjus jauniausios dukros sveikatai, persikėlėme su vyru gyventi į ją į Seinus. Seinuose buvo gerai, nes arti bažnyčia, galėjome dalyvauti lietuviškoje pamaldose. Pagyvenom 12 metų, sulaukėm su vyru bendro gyvenimo 50-ies metų jubiliejaus. Į šventę suėjo visa mūsų šeima ir sesers [Marutės] šeima. Bažnyčioje užgrojo tie patys vargonai, atrodė, kad sugrįžo ta pati diena, kaip prieš 50 metų. 5 anūkėliai ir 2 proanūkėliai teikė gėles, visi linkėjo – nors plaukai pabalę ir veidai raukšlėti, džiaugsmui nebuvo galo, susėdome prie stalo išgerti po taurę šampano. Neilgai taip linksma buvo, vos mėnesėlį. Jisai atsigulė tiktai pailsėti ir [2003 m. prieš pat Kalėdas] užmigo amžinai, nei žodžio negalėjęs pratariti. Kai mes gyvenome varge ir laimėje, kai jauni buvome, basi bėgiojome, su klumpėmis vaikščiojom, mediniu vežimu, geležimi apkaustytu, arkliais važinėjom po laukus

Julija švenčiant 80-ąjį jubiliejų su dukromis ir anūkais

ir miestus. Tada visi žmonės vargingai gyveno, bet visi bendravo: ir seni, ir jauni, ir linksma buvo.

Gal seniau dar blogiau buvo, nes nebuvu pensijų, tai daug ubagėlių vaikščiojo. Metai bėga ir žmonės vis gudresni: mašinomis važinėja, ore skraido... bet sako, kad vis tiek gyventi bloga. O gal nebloga, tik tai žmonės nemylė vieni kiti, gal nesupranta arba nenori suprasti. Vieni labai dirba ir dirbti nori, o kiti tik tai laisvai gyventi nori. Kur teisybė, sunku suprasti, nes daug žmonių suklydusių gali surasti. Gal atėjo tokie metai, o gal šiame pasaulyje taip ir turi būti...

Julija savo biografiją baigia tokiais filosofiniais apmąstymais, ir jie, rašyti galbūt jaučiant artėjančią mirtį, kai įgyjamas ypatingas praregėjimas, skamba labai pranašiskai, lyg laiškas iš anapus. „Parašiau, ką aš pragyvenau“, – taip pieštuku prirašė lapo pabaigoje pateikto teksto autorė. Ar ji norėjo, kad mes pristatytume platesniam skaitytojų ratui tai, ką parašė galbūt tik šeimos nariams, sunku pasakyti, nes savo valios čia nepareiškė. Manau, kad geroji teta atleis, jeigu

ir nepasielgėme pagal jos valią. Tiek daug iš jos sužinojome apie Kmieliauskų ir Pakutkų giminę ir tiek daug dar liko nepaklausta, nes vis pritrūkdavo laiko dažniau atsilankyti pas tetą, o ji laukdavo ir priimdavo visada labai svetingai. Rastas giminės atminties saugotojos ranka surašytas laiškas liks visiems jos artimiesiems

kaip didžiausia dovana, šeimos relikvija, tuo labiau kad daugelis iš mūsų manėme, jog teta, nelankiusi jokios mokyklos, nemoka rašyti. Tik dabar iš jos sesers Marytės pavyko sužinoti, kad Julija, jau suaugusią, skaityti ir rašyti išmokė jos tėvelis Vincas Kmieliauskas. Matyt, ne be reikalo apie jį poetas Albinas Žukauskas vieno susitikimo su kraštiečiais metu yra pasakęs: „Vincas Kmieliauskas iš Rimkežerių tai buvo žmogus!“

Julijos dėka labai pagražėjo visos Kmieliauskų giminės tėviškė. Ji gražiai išauklėjo savo dukras, padėjo auginti 5 anūkus (Dalią, Gražiną, Robertą, Renatą, Arvydą). Dukros ir anūakai sukūrė lietuviškas šeimas ir padovanojo močiutei jau 6 proanūkius (Viktoriją, Edviną, Norbertą, Gintarę, Mangirdą, Arną). Robertas, Renata ir Arvydas baigė Punsko licėjų ir Lietuvoje įgijo aukštąjį išsilavinimą. Anapilin išlydint Juliją galėjo atsisveikinti jau tik dvi jauniausios seserys, išlikusios tarp gyvųjų (Marytė ir Birutė), ir 12 seserų vaikų. Dėkojame už gražiai ir sąžiningai nugyventą gyvenimą, už krikščioniškųjų ir tautinių vertybių puoselėjimą, už gražaus ir doro gyvenimo pavyzdį ir už tai, kad save išdalijote mums visiems.

50-asis Julijos ir Jurgio Svetlauskų sutuoktinių jubiliejus

Projektas #LietuvosDNR bandys atkoduoti lietuvį

„Internetas ar baletas?“, „Barokas ar pankrokas?“ – tai tik keli projekto #LietuvosDNR klausimai, kuriais bus bandoma atkreipti Lietuvos gyventojų dėmesį ir pakviesti juos prisidėti prie kuriamo mūsų šalies pristatymo užsienyje.

Projektas gyventojus kviečia į diskusiją, kaip Lietuva turėtų būti pristatoma užsienyje, kuo didžiujamės ir su kokiomis vertybėmis tapatinamės.

Projekto tikslas – įtraukti visuomenę aktyviai dalyvauti formuojant vieningą šalies pristatymą užsienyje. Jo iniciatoriai kviečia išreikšti savo nuomonę atsakant į trumpus anketos klausimus svetainėje www.lietuva.lt. Rezultatai bus vertingi rengiant šalies įvaizdžio strategiją.

Prie projekto prisijungė ir žinomi Lietuvos žmonės – meno, kultūros, sporto ir mokslo atstovai. Knygos „Neregėta Lietuva“ autorius Marius Jovaiša teigia, kad Lietuva pasauliui įdomi savo unikalios istorija, paveldu, architektūra, kultūra ir veikliais bei išsilavinusiais žmonėmis.

Pasak lenktynininko Benedikto Vanago, Lietuva išsiskiria savo žalumu, gėlo vandens atsargomis, pasauliui yra įdomi savo asmenybėmis, kurios kelia susidomėjimą valstybe. Kaip pastebi B. Vanagas, konkuruodami su pasauliu turime sukurti vertę turint mažesnius resursus. Geroji žinia, kad Vyčio genas puikiai padeda su tuo susidoroti.

„Dėl dešimtmečius nevaldomo pristatymo užsienyje Lietuva vis dar dažnai tapatinama ne su progresu bei modernumu, bet su stereotipais. Norint situaciją pakeisti, būtina sukurti vienodo komunikavimo apie Lietuvą sistemą. Lietuvos žmonių nuomonė šiame procese labai

www.lietuva.lt

svarbi“, – tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Lietuvos įvaizdžio grupės laikinoji vadovė Eglė Kudzmanienė.

Projektą #LietuvosDNR įgyvendina Vyriausybės kanceliarijos Lietuvos įvaizdžio grupė. Šio projekto informacinis partneris – Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija.

www.lietuva.lt

XXVIII VAIKŲ TEATRŲ FESTIVALIS

„RAGANĖ“^{#6}

2019 m. kovo 21 d. (ketvirtadienį)

9 val. Seinų „Lietuvių namuose“

Vaidins:

Seinų - Punsco krašto vaikų teatrui
bei svečiai iš Lietuvos

Festivalio metu bus daromos nuotraukos!

Rėmėjas/Sponsor:

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Organizatorius/Organizator:

Lenkijos lietuvių draugija
Stowarzyszenie Litwinów w Polsce

Partneris/Partner:

Seinų „Lietuvių namai“
„Dom Litewski“ w Sejnach

BRANGŪS SKAITYTOJAI!

Tariame ačiū už mums skirtą 1 proc. pajamų mokesčio.

Parama darželio bendruomenei labai reikalinga: Jūsų dėka mūsų darbas tampa vis kokybiškesnis. Šiais metais vėl galima tokią paramą darželiui suteikti.

KRS: 0000270261,

**cel szczegółowy PRZEDSZKOLE
SAMORZĄDOWE PUŃSK 4292**

Punsco savivaldybės vaikų darželio bendruomenė

MIELI SKAITYTOJAI!

Labai prašom 1 proc. pajamų mokesčio skirti

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai.

Iš anksto tariame nuoširdžiausiai AČIŪ!

KRS: 0000270261,

cel szczegółowy ZS w Sejnach 3888

Seinų lietuvių „Žiburio“ bendruomenė

2019 m. vasario 15 d.
amžinybėn iškeliauo
A. A. JULIJA SVETLAUSKIENĖ
iš Rimkežerių, gyvenusi Seinuose.

*Iš gyvenimo išėjai,
Bet širdyse mūs pasiliksi amžinai.*

Nuoširdžius padėkos žodžius tariame kunigui Jaroslavui, atnašavusiam gedulingas šv. Mišias, lietuvių bažnytiniam chorui, maldos grupei, laidotuvėse dalyvavusiems kaimynams, giminėms, draugams ir pažįstamiems. Dėkojame už giesmes, maldas, užuojautos žodžius, gėles ir aukas. Esame dėkingi Falmed gydytojams, gydytojui Juozui Krakauskui ir seselėms Danutei Krupavičienei bei Onutei Nevulytei už suteiktą pagalbą malšinant skausmą ir slaugant ligonę.

Dukros su šeimomis

NUOŠIRDŽIAI DĖKOJAME

Lazdijų parapijos altaristui kun. Tadeus Vallian (kuris prieš daugelį metų gerą pusmetį nuolat patarnavo Seinų lietuviams tuo metu, kai neturėjome pastovaus kunigo lietuvių sielovadai Seinų parapijoje), Lazdijų klebonui Nerijui Žvirbliui, Punsco klebonui Česlovui Baganui ir vikarui Mariui Talučiuui už pamaldų Žagarių bažnytelėje ir Seinų bazilikoje atnašavimą, kai išvykus kunigui Petruui per keturis mėnesius neturėjome vietinio lietuvių dvasininko. Jūsų

dėka nenutilo gimtoji kalba per šv. Mišias šventadieniais bei gedulingomis akimirkomis, laidotuvėse. Už patarnavimą Seinų krašte padėkos žodžius skiriame taip pat kunigui Donatui Rolskiui bei Šventežerio klebonui Egidijui Juravičiui. Visiems sakome labai labai ačiū.

Seinų bažnytinio choro ir Žagarių choro dalyviai bei Seinų parapijiečiai

KVIEČIAME VISUS NORINČIUS DALYVAUTI

XXI TARPTAUTINIAME VELYKINIAME KONKURSE-PARODOJE 2019

Konkurso tikslai:

Puoselėti ir gaivinti savo krašto velykines tradicijas. Aktyvinti mūsų krašto bendruomenę, ypač jaunimą. Skatinti kartų bendradarbiavimą. Skatinti kūrybiškumą.

Konkursui galima pateikti šiuos darbus:

tradicinius margučius (margintus vašku, skutinėtus) – 3 ar daugiau vienetų; kitais būdais margintus margučius – 3 ar daugiau vienetų; tradicinius karpinius: užuolaidėles, lentynėlių, paveikslų papuošimus – 1 ar daugiau vienetų; verbas – 3 ar daugiau vienetų; sodus – 1 ar daugiau vienetų; velykinius atvirukus – 3 ar daugiau vienetų; juostas – vytines, rinktines (ilgis ne mažiau kaip 1,5 m) – 1 ar daugiau vienetų; trumpas juosteles – skirtukas knygoms – 3 ar daugiau vienetų.

Dalyvavimo sąlygos:

Konkursas atviras visiems: suaugusiems ir vaikams. Galima dalyvauti vienoje ar keliose kategorijose. **Darbus pristatyti iki balandžio 24 d.** į Punsco tautodailės dirbtuves (Punsco licėjaus bendrabutyje) arba Punsco mokyklos mokytojoms A. Vaicekauskienei, R. Chmieliauskienei ar susitarti paskambinus tel. (+48) 605675911. Susitarus galima palikti Seinų „Lietuvių namuose“.

Prie kiekvieno darbo pritvirtinti informaciją: **dalyvio vardas ir pavardė, amžius, gyvenamoji vieta, telefono numeris.**

Vertinimas ir apdovanojimas.

Darbus vertins komisija, atsižvelgdama į atlikimo savarankiškumą, gyvenamosios vietos tradicijas, estetiką, kūrybiškumą. Dalyviai vertinami pagal šias amžiaus grupes: vaikai iki 10 metų; jaunimas nuo 11 iki 17 metų; suaugusieji; šeimos (vaikai su mama, tėveliu, močiute, seneliu ar pan.). Komisija, atsižvelgdama į darbų kiekį paskirose grupėse, turi teisę jas pakeisti. Komisijos sprendimas yra galutinis. Laimėtojai apdovanojami diplomais, dovanomis.

Kita informacija.

Iškilmingas parodos atidarymas, meninė programėlė ir konkurso rezultatų paskelbimas vyks **LLEKD būstinėje** (Punsco ambulatorijos patalpose, Mokyklos g. 26) **balandžio 28 d. 10 val.**

Paroda veiks iki šių metų gegužės 31 d.

LLEKD

Lietuvos žiniasklaida

2019 02 25–03 10

Kadangi kovo pradžioje vyko merų ir savivaldybių tarybų rinkimai, tad ir daugiausia žiniasklaidos dėmesio buvo skiriama šiam įvykiui.

Prieš rinkimus netrūko prognozių, kas, kur ir kiek galėtų laimėti merų postų bei vietų tarybose, svarstymų, kas keisis savivaldoje. Savo išvalgomis dalijosi partijų atstovai, politologai, žurnalistai.

„Gangrenuojanti provincija po rinkimų neatsinaujins“, – portale delfi.lt rašė Romas Sadauskas-Kvietkevičius. „Manau, kad ir šį kartą savivaldybių rinkimų rezultatai netaps sveiko proto, atsakingos politikos ir naujų idėjų pergale. Kuo toliau nuo didžiųjų šalies miestų, sutelkusių tautos intelektualinių galių likučius, tuo labiau tai bus matoma. Nes negali kyšininkai, kontrabandininkai, vagys, sukčiai, veltėdžiai ir alkoholikai, aplinkoje nesiorientuojantys senukai, už pusę minimalios algos darbdaviui vergaujantys bevaliai, tuščiose, bet neuždarytose mokyklose etatus atidirbinėjantys pedagogai, vaikamušiai ir vaikų atiminėtojai, pavargę nuo politikos televizinių pramogų vartotojai bei trenkti komunalinės teisybės ieškotojai staiga išsirinkti ne į save panašius atstovus.“

[...] Po šitų rinkimų turėsime dar daugiau jokios politinės atsakomybės nejaučiančių, nei Dievo, nei Baudžiamąjo kodekso nebijančių carų ir carukų regionuose. Turėsime savivaldą, kuri savo „zadanimomis“ nuodys nacionalinę politiką, o savų gyventojų nepasitenkinimą provincijos sąstingiu spręs išstumdama nepatenkintuosius, o pasyvią daugumą užliūliuodama viešųjų ryšių priemonėmis sukurta klestėjimo iliuzija“, – rašė autorius.

„Kova dėl didmiesčių: padai nesvy-la

tik Visvaldai Matijošaičiui“, – apie merų rinkimų prognozes rašė portalas lzinios.lt. Kaip tapo aišku po rinkimų, Kauno meras nugalėjo, surinkęs 80 % rinkėjų balsų, tačiau dėl „padų svilimo“ galėjo nesibaiminti ir Druskininkų, Salčininkų, Širvintų savivaldybių vadovai, surinkę apie 70 % balsų.

„Kaune intrigos nėra – nugalėtojas aiškus iš anksto. Jeigu dėl to, kam atiteks laikinosios sostinės vairs, nekyla abejonių ir prognozuojama, kad Visvaldas Matijošaitis be vargo išsaugos mero regalijas, tai Vilniuje ir Klaipėdoje padėtis visiškai kitokia. Dėl galimybės sėkmingai pasirodyti rinkimuose gimtąją partiją – Liberalų sąjūdį – palikę Remigijus Šimašius ir Vytautas Grubliauskas toli gražu negali būti ramūs dėl savo ateities.“

[...] Kauno meru siekia tapti septyni politikai. Juos kandidatais išklė šešios partijos ir vienas visuomeninis rinkimų komitetas. Nors atsirado kelios ryškesnės figūros, išdrįsusios mesti iššūkį V. Matijošaičiui, tačiau jų galimybės vertinamos labai kukliai“, – rašė portalas.

Tuo metu delfi.lt perteikė Lietuvos naujienų agentūros ELTA pranešimą apie galimą rinkėjų aktyvumą ir teigė, jog „nereikėtų tikėtis gerokai aktyvesnių savivaldos rinkimų nei įprasta“. „Gyventojai tuo, kaip tvarkosi savivalda, yra labiau patenkinti negu vykdoma politika nacionaliniu lygmeniu. Kitaip tariant, rajonų valdžia vertinama geriau negu Seimas ar Vyriausybė. Taip buvo visą laiką. Gal dėl to, kad rajonų politikai mažiau matomi bendros politikos, kurioje daug konfliktų, kontekste, galbūt dėl to, kad savivaldoje sprendžiama daugiau ūkiniu klausimų. Tačiau, nepaisant to, pabrėžė ji, savivaldos rinkimai į balsavimo kabinas pritraukia

mažiau piliečių“, – agentūrai kalbėjo „Baltijos tyrimų“ direktorė sociologė Rasa Ališauskienė.

Po rinkimų paaiškėjo, kad sociologė beveik neklydo – balsavo 48,7 % rinkėjų. Tiesa, tai vienu procentu (netoli 25 tūkst. rinkėjų) daugiau negu 2015 m. rinkimuose.

Dienraštis „Vakarų ekspresas“ aprašė, kaip kova dėl valdžios įgauna dar nematytą pavidalą: plėšomi konkurentų plakatai, draskomi stendai: „Jau 21-ąją kartą pirmininkauju, dar tokių vaizdų nesu regėjęs. Tiesa, visais laikais vykdavo ta nematoma kova, būdavo, kad oponentai vieni kitų rinkimų plakatus nuplėsdavo ar ant viršaus savąjį užkliudavo, bet kad šitaip brutaliai draskytų, tikrai anksčiau nėra buvę“, – dienraščiui kalbėjo Klaipėdos rajono rinkimų apygardos komisijos pirmininkas Zigmantas Bitinas. Pirmininkas svarstė, kad dėl suniokotų popierinių rinkimų plakatų niekas paprastai dėmesio nekreipia. Kas kita, kai brutaliai draskomi ne taip ir pigiai kainuojantys didžiuliai reklaminiai stendai. Jo nuomone, šitaip elgdamiesi chuliganai pasiekia atvirkščio, nei tikisi, efekto – tik kelia reitingus priešrinkams, ir tiek.

„Taip tarsi parodo, kad bijo tų, kurių plakatus niokoja, ir pripažįsta, kad jie ir yra lyderiai. Tai jau nerašyta nematoma politikos pusė“, – sakė Z. Bitinas.

Tikslios statistikos, kiek pastaruoju metu buvo sudraskyta rinkimų stendų ar plakatų, pirmininkas sakė neturintis, nes dėl šių atvejų nukentėjusieji kreipiasi tiesiai į policiją.“

Pasibaigus rinkimams paaiškėjo, kad daugiausia rinkėjų palankumo sulaukė Visuomeniniai rinkimų komitetai – VRK (VRK – prieš savivaldos rinkimus suburiama bendraminčių grupė,

kurios sudėtis būna labai marga: nuo buvusio mero iki kelias partijas pakeitusių ir vėl valdyti trokštančių piliečių), kurie atsirado prieš 2015 m. rinkimus.

Iš partijų geriausiai pasirodė Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai, po jų – Lietuvos socialdemokratų partija, trečia – dabar šalies valdžią savo rankose turinti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga.

Portalas lrt.lt išspausdino straipsnį, kuriame vykusius rinkimus įvertino politologai. Jie konstatavo, kad VRK pergalė rinkimuose – tai ne tas įvykis, kuris labai džiugintų. „Rinkimai buvo tarsi trys egzaminai: demokratijai, partinei sistemai ir valdžiai. Matoma savivaldos lygmeniu lietuviškosios partinės sistemos erozija. Toks paradoksas, bet vienintelis priešnuodis tai erozijai ir komitetų sėkmei yra stiprios partijos. Dėl to, kad geriausiai šiaip pasirodė būtent socialdemokratai ir Tėvynės sąjunga – partijos, turinčios daugiausiai narių, seniausias organizacijas, didžiausius skyrius Lietuvoje“, – kalbėjo Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto politologas docentas Mažvydas Jastramskis.

Jis pastebėjo, kad tarp jau laimėjusių ir patekusių į antrąjį turą politikų yra nemažai žmonių, kurie pagarsėję autoritariškais metodais, turi problemų su teisėsauga ar esą politiniai perbėgėliai. „Tai yra teisė ir laisvė žmonių rinkti tai, ką jie nori rinkti, tačiau tai, kaip mes žiūrime į demokratiją, kokios yra mūsų demokratinės nuostatos, tai šita pasako ir ne itin gero“, – sakė politologas.

Politologė Ainė Ramonaitė rinkimų rezultatus vertino kaip gana keistus, nes nėra vieno laimėtojo. Pasak jos, niekas negalėtų džiaugtis, kad tikrai laimėjo šiuos rinkimus, priešingai nei 2015-aisiais. „Kas iš tikro kelia nerimą, žiūrint į šitų rinkimų rezultatus, sakyčiau, kad tiesioginiai merų rinkimai visgi nepasiteisino. Nors mes visą laiką sakėme, kad čia bloga idėja. Ką mes dabar matome, kad

stiprėja tokia feodalizacija kai kuriuose rajonuose ir bendrai labai ryškus išvirtinimas buvusių merų. Vargu ar tai yra vien tik iš to, kad jie labai gerai dirbo“, – A. Ramonaitę citavo lrt.lt.

Įdomu, jog priešingai nei A. Ramonaitė, kuri teigė, kad šiais metais „nėra nė vieno laimėtojo“, politinių partijų vadovai visi džiaugėsi rinkimų rezultatais, sakydami, kad jų rezultatai geresni negu prieš ketverius metus. Apie tai komentare „Pozityvios apatiškos savaitgalis“ rašė Aidas Puklevičius portale lrytas.lt. „Pasiklausęs spaudos konferencijų, kur paeiliui prie mikrofono sėdo visų įmanomų partijų atstovai, galėjai susidaryti įspūdį, jog politika yra ne sportas. Sporte laimi vienas, o kiti liūdi ir spūdina treniruotis. Vakar visi taip kolektyviai džiaugėsi, jog pradedi galvoti, kad tik politikoje gali laimėti visi.

Pavyzdžiui, nors pažadėjai laimėti visus rinkimus, o dabar prakiši jau antrus, susimąstęs šypsaisi ir pasakoji, kad vis tiek tai geriausias rezultatas partijai nuo Liublino unijos laikų.

[...] Arba jeigu prižadi, kad tame pačiame Vilniuje tavo frakcija bus didžiausia, o net ne visus lenkiškus balsus susirenki, imi svaigti, kad Vilniaus apskrityje esi gausiausias, o čia juk pusė Lietuvos BVP sukuriama. Aišku, užmiršdamas paminėti, kad esi gausiausias tuose netgi Jėzaus užmirštuose pašaliuose, katruos jam ir

intronizavai, kur BVP ne kuriamas, o prašvilpiamas.“

Tuo metu Arūnas Milašius delfi.lt vertindamas rinkimų rezultatus teigė, kad „pagrindiniai laimėtojai rinkimuose – skurdas ir baimė. [...] Spėkite, ką galvoja kuklus savivaldybės ar kitos biudžetinės įstaigos darbuotojas, plušantis rajono centre už kuklią algą. Apie demokratiją, permainų skonį ir naujus iššūkius, kuriuos iš televizoriaus deklaruoja nacionaliniai lyderiai, ar tiesiog apie tai, kaip išmaitinti šeimą ir neprarasti darbo? Teisingai, jis tiksliai žino, kad jei valdžią gimtame rajone paims konkuruojanti politinė jėga, jis bus „išvalytas“, o jo kabinete įsikurs laimėtojų atstovas. Nes kova vyksta ne dėl idėjų, o dėl darbo vietų ir užsakymų vietos verslui.

Žmogui, kuriam artėja pensija, o už pečių tik keli dešimtmečiai darbo valstybiniame sektoriuje, rasti kitą pragyvenimo šaltinį gūdzioje provincijoje praktiškai neįmanoma. Jis tikrai eis į rinkimus ir atsives visus draugus bei pažįstamus, nes sprendžiamas jo ir jo šeimos likimas. Tokie valstybės tarnautojai ir biudžetinių įstaigų darbuotojai milžiniška jėga ir vertina stabilų ir ramų gyvenimą su jau pažįstamu meru, iš kurio aišku, ko tikėtis. Pridėkime vietos įmonių, kurios maitinasi iš savivaldybės užsakymų, darbuotojus ir savininkus. Įveikti šią masę sudėtinga“.

ŠILTNAMIAI

Kokybiški, polikarbonato dangos, įvairių matmenų, karkasas pagamintas iš cinkuoto plieno profilių, 100 % apsauga nuo žalingų UV spindulių. Šviesos pralaidumas daugiau kaip 80 proc.

Skambinkite tel. +370 686 72158